

KÖZTELEK

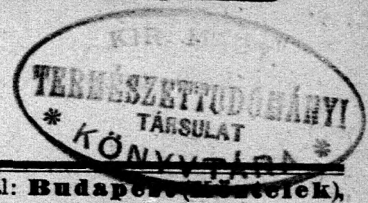
KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelék),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Szőlőszeti tanulmányut.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” szőlőművelési és borászati szakosztálya szeptember hó 11-től 20-ig terjedő időközben egy szőlőszeti tanulmányutat rendez.

A tanulmányut az alábbi szőlőtermelő vidékekre terjed ki:

a) A székesfőváros-vidéki kirándulás.

A székesfővárosi mintaszőlőtelep és a szőlősgyáli Jálícs-féle homoki szőlőbirtok megtekintése.

b) Balatonmenti kirándulás.

A balatonfüredi, révfülöpi, badacsonyi, keszthelyi, lesencze-tomaji hegyi szőlők és a fonyódi homoki szőlőtelep megtekintése.

c) Szeged-Aradhegyaljai kirándulás.

A Kapitányság és a Királyhalmok vasuti örházak mellett fekvő nagy kiterjedésű Szeged-vidéki homoki szőlőtelepek, az „Országos szőlő-oltványtelepítő részvény-társaság” csallai, Paulis-baraczkai telepei, továbbá a ménesi vinczellériskola, a kuvini, kovasinczi, világosi, magyarádi szőlőtelepítések megtekintése.

A kirándulás 10 napot venne igénybe, beleszámítva szeptember hó 11-ét, az összejövetel napját.

A tanulmányut Budapestről indul ki szeptember 12-én és Világoson záródik szeptember hó 20-án.

Részvételi díj.

A tanulmányutnak összes költségei maximálisan 60-70 frtot tesznek ki, bele nem számítva a Budapestre való utazást és a Világosról való hazautazás költségeit.

A tanulmányuthoz az alább részletezendő programhoz képest bármely vasutállomáson csatlakozhatni és ehhez képest a részvételi költségei is módosulnak.

A tanulmányozó társaság mindenütt különvonatokon, illetve ahol a rendes személyszállító vonatok igénybevétele lehetséges, ugyanazon osztályú kocsikban utazik és így a részvételi díj mindenkire nézve egyformán vettetik ki.

Jelentkezés.

A tanulmányutban résztvevők száma maximálisan 60-ban lett a rendező-bizottság által megállapítva, miután nagyobb számú társaságnak a vidéken való elhelyezése és kocsikon való továbbszállítása nehézségekbe ütközik, másrészt a nagyon látogatott tanulmányuti kirándulások rendszeresen az egyesekre kevés eredménnyel szoktak jární.

A tanulmányutban való részvételre szóló jelentkezések határideje augusztus hó 20-ika. A jelentkezési határidő ezen korai bezárását az teszi szükségessé, hogy a pontos utiprogramm, valamint a meglátogatandó szőlőtelepek ismertetését tartalmazó füzet még idején el legyen készíthető és a résztvevők között szétosztható; nemkülönben azon érdekelt városi hatóságok, gazdasági egyesületek, szőlőoltványtelepítő részvénytársaságok és egyes szőlőbirtokosok a résztvevők számáról idejében és pontosan értesíthetessenek.

A tanulmányutban való részvételre a jelentkezések az OMGE. titkári hivatalához intézendők, mely jelentkezésekkel egyidejűleg az előirányzott költségek fele, azaz 30 frt az OMGE. pénztárára czimezve beküldendő. Oly jelentkezések, amelyekkel ezen összeg egyidejűleg az OMGE. pénztárába be nem küldetik, figyelembe nem vétetnek. A részvételi díj második részlete a jelentkezések lezárása s a költségek végleges megállapítása után lesz befizetendő.

Minden esetben kérjük a tanulmányuti kirándulásban résztvenni szándékozókat, hogy bejelentéseikkel ne késlekedjenek, mert minél előbb zárhatók le a jelentkezések, annál pontosabban és biztosabban állapítható meg az utiprogramm.

A tanulmányut rövid tervezete.

Szeptember hó 11-én (szombat) d. u. 6 órakor összejövetel a „Köztelek” nagytermében (Üllői-út 25). A tudnivalók kihirdetése. Este, később megjelölendő helyen ismerkedési estély.

Szeptember hó 12-én (vasárnap) a fővárosi homoki szőlőmintatelep és a szőlősgyáli Jálícs-féle szőlőbirtok megtekintése.

Indulás külön vonatokon az új temetői

villamos vasut Rókuskórházi indulási helyéről reggel 8 órakor, odaérkezés d. e. 1/29 órakor.

Visszaindulás 11 órakor, a székesfővárosba, érkezés 1/212 órakor.

Ebéd 12 órakor.

Indulás (külön vonaton) a nyugoti indóházból, d. u. 1/22 órakor. Gyálra érkezés d. u. 2 órakor.

Visszaindulás 6 órakor, a székesfővárosba érkezés 1/27 órakor.

(Este mindenki szabadon rendelkezhet idejével.)

Szeptember 13-án (hétfő). Indulás Budáról a déli vasut indóházából: reggel 7 óra 30 perczkor vagy keleti indóházból 7 óra 15 perczkor, Siófokra érkezés d. e. 9 óra 53 perczkor; innen gőzhajóval indulás 3/411 órakor Balaton-Füredre érkezés 3/412 órakor.

Ebéd 12 órakor.

Ebéd után d. u. 2 órakor Freystädter lovagnak és Sárner Jánosnak esopaki és balatonfüredi szőlőinek megtekintése, esti 7 óráig.

Este megszállás a fürdőben.

Szeptember 14-én (kedden). Indulás Balaton-Füredről (külön hajóval) reggel 6 órakor, érkezés Révfülöpre reggel 8 órakor. Villás-reggeli után 1/29 órától 1/211 óráig az ottani szőlők megtekintése. Badacsonyba indulás 3/411 órakor, odaérkezés déli 12 órakor, ekkor ebéd.

Ebéd után 2 órától 5 óráig az ottani szőlők megtekintése, indulás Keszthelyre d. u. 1/26 órakor, odaérkezés este 7 órakor.

Megszállás a városban.

Szeptember 15-én (szerdán). Keszthelyről (kocsikon) indulás reggel 6 órakor, Lesencze-Tomajra érkezés d. e. 8 órakor. A gróf Deymféle és Hertelendy Ferencz szőlőinek megtekintése és villás-reggeli után 1 órakor visszaindulás Keszthelyre, odaérkezés d. u. 3 órakor. Estig megtekintése a gazdasági tanintézetnek és gróf Festetich parkjának stb.

Szeptember 16-án (csütörtökön). Indulás Keszthelyről d. e. 9 óra 45 perczkor, Fonyódra érkezés d. e. 10 óra 46 perczkor.

Itt tartózkodás a d. u. 3 óra 22 perczkor induló vonatig, a mely este 8 óra 12 perczkor érkezik Budapestre, a déli vasut budai indóházába, vagy a keleti pályaudvarra.

Szeptember 17-én (pénteken). Indulás Budapestről Szegedre reggel 8 óra 15 perczkor

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

Az aratás közeledtével

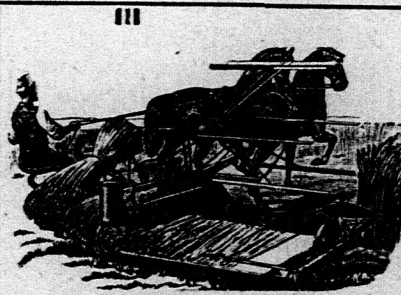
va szerencsénk, mint az „Adriance, Platt & Co.” new-yorki gépgyáros magyarországi képviselői, nevezett gyár kitűnő anyagból készült

Fűkaszáló,

Marokrakó-arató, és

Kéveköto-arató gépeinek

mielőbbi beszerzését ajánlani.

Tekintettel a fenyegető munkáviszonyokra, nehogy a t. czím kellemetlen meglepetéseknek legyen kitéve, ajánljuk a gépeket most beszerezni; másrészt pedig, hogy az aratás kezdetével készen felszerelt gépek álljanak rendelkezésre.

A gép felszereléséhez és a kocsis betanításához szerelónket odaküldjük és kívánatra képes árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgálunk.

Több évi számos kitűnő magyar bizonyítvány.

kor induló gyorsvonattal, Kistelekre érkezés d. e. 11 óra 6 perczkor. Kistelekről indulás azonnal külön vonaton Kapitányság és Királyhalmok mellett fekvő szőlőtelepek megtekintésére.

Szeptember 18-án (szombaton). Indulás (külön vonaton) Aradra reggel 8 órakor, Aradra érkezés 11 órakor.

Ebéd, illetőleg villásreggeli után 1 órakor a családi telep megtekintése, este meghálás Aradon.

Szeptember 19-én (vasárnap). Indulás Aradról reggel 6 óra 30 perczkor, Paulisra érkezés 7 óra 11 perczkor; innen a paulis-barackai telep megtekintése után villás-reggeli s ezután déli 12 órakor induló kocsikkal az aradhegyaljai vonalon végig egész Világosig közben megszemlélve a ménési vinczellériskola telepeit.

Szeptember 20. (Hétfő). A világosi és magyarádi szőlők megtekintése. Este vége a kirándulásnak.

Kérjük mindazon szőlőbirtokos urakat, akik a szőlőszeti tanulmány-ut alkalmából szőlőknek meglátogatását a programmba fölvetni óhajtják, hogy ezen szándékukat a rendező bizottsággal közölni és vele lehetőleg személyesen érintkezésbe lépni sziveskedjenek.

Budapesten, 1897. évi július hó 7-én.

A szőlőművelési- és borászati szakosztály által kiküldött rendező-bizottság:

Dr. Drucker Jenő, Engelbrecht Károly, Rubinek Gyula.

Országos sörárpavásárok.

I.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. évi szeptember hó 20—30-ig, Budapesten, a *Köztelek* palota helyiségeiben országos sörárpakiállítást és ezzel kapcsolatban sörárpavásárt is rendez, mely utóbbi már augusztus hó 20-án nyílik meg s tart szeptember 30-áig.

A kiállításra beküldendő árpaminta mennyisége 5 kg. Árpaminták a kiállításra augusztus 1—20-ig küldhetők; későbbben érkező mintákat a rendezőség el nem fogad.

Figyelmeztetjük a t. gazdatársakat, hogy a rendezőség csak az esetben vesz fel a kiállításra árpamintákat, ha azok az általa szétküldött bejelentési iverk kíséretében küldetnek be.

Tervezetet és bejelentési iverk levélbeli megkeresésre az OMGE. titkári hivatala készségesen küld.

II.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, a Borsod- és Pozsony vármegyei gazd. egyesületekkel, a miskolci ipar- és kereskedelmi kamarával és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével, függetlenül a Budapesten rendezendő sörárpakiállítás és vásártól,

1897. évi augusztus havában Pozsonyban és Miskolcon országos sörárpa-vásárokat rendez.

A vásárok a következő napokon tartatnak meg: Pozsonyban, a vármegyei háza nagytermében, augusztus hó 22-én, d. e. 11 órától, d. u. 2 óráig. Miskolcon a vármegyei háza nagytermében augusztus hó 30-án d. e. 9 órától, d. u. 1 óráig.

E vásárok valamelyikén résztvenni óhajtó eladó, az illető gazdasági egylet (pozsonyi vagy miskolci) titkári hivatalába eladó sörárpájából faj és minőségénként 10 kg. mintát s egyidejűleg ugyanazon mintából 4 kgot a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének is tartozik beküldeni. A minták beküldésének határideje a po-

zsonyi vásárra aug. 5—20, a miskolczi aug. hó 10—27.

A vásárok iránt érdeklődőknek részletes tájékoztatást nyújt és bejelentési iverket küld egy a Pozsonyvármegyei, mint a Borsod vármegyei gazd. egylet titkári hivatala.

A rendező-bizottság.

Fölhívás gyümölcstermelőinkhez.

A „Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeté” a gyümölcsértékesítést kezébe öhajtván venni, azzal az eszmével foglalkozik, hogy Oroszországban piacot szerezzen a magyar gyümölcsnek. Felhívjuk tehát termelőinket, hogy akiknek eladó gyümölcsük volna, sziveskedjenek azt a fentnevezett szövetkezeteknél (Budapest, Központi-Vásárcsarnok) bejelenteni, hogy a szövetkezet az eladó gyümölcs mennyiségéről eleve tájékozva legyen.

Megjegyzendő, miszerint Oroszországba szállításra sárga-barack, sárga- és görög-diñnye, alma és körte alkalmas. Mindezek azonban csakis választott, kiváló jó minőségben és gondosan csomagolva küldhetők. E tekintetben készséggel nyújt fölvilágosítást a szövetkezet üzletvezetőse. A kiknek pedig bogyümölcsük volna eladó, körte, vagy alma, annak értékesítése iránt is a szövetkezet készséggel gondoskodik és annak eladását közvetíti.

A gazdaközönségnek érdekében áll, hogy e tekintetben a szükséges bejelentéseket minél előbb megtegye a szövetkezet mihez tartása végett.

Forster Géza
igazgató.

Abrak-takarmány küldemények kedvezményes szállítása.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 25918/97 szám alatt kelt magas rendeletével az abrak-takarmány (korpa, olajpogácsa árpadara, kukoriczadara és malomkonkoly) küldemények szállítására nézve díjkezdményt engedélyezett a gazdáknak, a mely díjkezdményben gazdasági egyesületek által kiállított igazolványok alapján részesülnek. A kik tehát egyesületünk tisztelt tagjai közül ily igazolványok mellett való kedvezményes szállításra igényt tartanak, forduljanak, a titkári hivatalhoz, minden egyes esetben pontosan feltüntetve

a feladó nevét,
címezett nevét és lakhelyét,
a feladási állomást,
rendeltetési állomást, címezett foglalkozását,
az áru nemét és mennyiségét. A mennyiségre nézve megjegyezzük, hogy 100 q-nál kevesebb árura igazolvány ki nem állítatik. A levélhez egy 10 kros bélyeg melléklendő.

Igazgató.

Országos Törzskönyvelő Bizottság ülése.

(1897. július 2-án.)

Ezen ülésen a következő tenyészállatok vétettek fel az Orsz. Törzskönyvbe:

A magyar fajta szarvasmarhák könyvébe: A kecskeméti földművelőiskola 1 bikája és 9 tehene (Sierbán állattenyésztési felügyelő szemlejelentése alapján).

A borzderesek könyvébe: Lónyay Gábor és Elemér grófok 1 drb importált bikája. Schönberg Donald báró egy importált bikája és 7 tenyésztésre beosztott üszője. Özv. gr. Zichy Rezsóné 19 importált tehene.

A szimmenthaliak könyvébe: Oberndorf Hugó gróf egy bikája. Dr. Stein Lajos 2 bikája. Gr. Hunyady Károlyné 2 bikája és 6 tehene. Huszár Béla 1 drb bikája, (Baranyay István szemlejelentése alapján). Burger Pál 3 db bábol-

nai üszője, (Málnassy állattenyésztési felügyelő szemlejelentése alapján). Zichy Nándor gr. egy bikája, Reiszig Alajos 8 üszője, Drasche Richárd br. 7 üszője, br. Jeszenszky Béláné 2 üszője és Steinlein Ottó gróf 1 bikája. Ez utóbbiak mind tenyésztésre beosztott saját nevelésű állatok.

A bizottság több állatra nézve szemlét rendelt el s ennek megtartására Brezovay István, Tölgy Gyula és Szalay János állattenyésztési felügyelőket kérte fel.

A földművelésügyi miniszter arról értesíti a bizottságot, hogy az állami ménesbirtokok és a gödöllői koronauradalom tenyészeteit csak azon esetben hajlandó az Orsz. Törzskönyvbe bejelenteni, ha a bizottság díjtalanul eszközli azok törzskönyvelését. Ezen leirat egyelőre tudomásul vétetett, de ennek beható tárgyalása az őszi első ülésre halasztatott.

Haszonbéres telepítés.

A „Köztelek” folyó évi 50-ik számában ezen cím alatt Vancsó Gyula tollából egy figyelemre méltó cikk jelent meg, melynek vezéreszméje annak végrehajthatósága esetén egy közgazdasági, mint magánszempontról rendkívül nagy horderevvel bírna a legközelebbi jövő gazdasági alakulására.

Vancsó ezen cikkében felvetett nagy horderevű eszmék tisztázását — a kivihetőség szempontjából — magam is megkísértem s különösen megvilágítani óhajtom azon pontokat, amelyeket Vancsó homályban hagyott, vagy amelyekben röviden átsiklott.

A szóban levő közlemény — a tárgyat érintő — első bekezdésében manapság némely publicista által oly előszeretettel hangsúlyozott azon állítást czáfolja, hogy a nagy latifundiumok képezik gátló akadályát a magyarság terjedésének. Ez az állítás így egyszerűen a világba dobva nem felel meg szerintem sem a valószínűségnek. Igaz, hogy a középbirtokos, vagy bérlőosztály terjedésének a nagybirtokok mai alakjukban gátat vetnek; de ha tekintetbe vesszük, hogy egy csak kissé intenzíven kezelt nagybirtok minden 40—60 magyar holdja egy cselédcsaládnak és ezenkívül 2—3 iparos családnak adja meg a gondtalan életet, ha meggondoljuk továbbá, hogy éppen a nagybirtokok cselédsége gyarapítja lélekszámban a legnagyobb mértékben a magyarságot, miután ezeken nyomon található egy gyermekrendszer, ha mindezt meggondoljuk, úgy nagyon kétséges, vajjon államfentartási szempontból a nagybirtok a magyarság terjedésének valóban akadálya-e.

Tovább menve, teljesen osztozom Vancsó nézetét az eddigi telepítésekre nézve. A mai alacsony nyereség mellett képtelenségnek tartom, hogy egy telepítvényes a neki kimért 15—20 holdnyi birtokot bármily hosszú törlesztési idő és kedvező hányad mellett is kifizethesse. Mert ha van is egy kis megtakarított pénze, azt ház, istálló, ólak építésére, haszonállatok és gazdasági eszközök beszerzésére kell fordítania, ha pedig pénz nélkül megy bele a települési vállalkozásba, akkor már eleve elbukott és csak rövid idő kérdése, hogy mikor rántja ki a telepítő tulajdonos a gyékényt alóla.

A fenti okoknál fogva az eddigi telepítési módnál sokkal egészségesebb azon telepítési bérlési rendszer, amelyet Vancsó ajánl, ha kivihetősége nem török meg a tulajdonos pénzszegénységén. Mert ne feledjük, hogy ezen rendszer életbeléptetése az első években igen sok pénzbe fog kerülni a földbirtokosnak.

Ezen pontnál önkéntelenül azon kérdés merül fel, hogy kik legyenek, illetve kik fognak lenni a telepítvényesek; az alsóbb osztályok mely rétegéből volnának azok toborzandók?

A telepítő birtokos érdekeinek szempontjából legalkalmasabb elem volna az eldarabolt urbéres telkek 3—6 holdas romjaiból tengődő

kisgazda vagy legalább is házas zsellér, a mennyiben ezek még képesek valami garanciát nyújtani vagy pénzzé téve ingatlanaikat, a szükséges gazdasági felszereléseket beszerezni. Ezen esetben azonban a szociálizmust terjesztő, ugynevezett földhességen csak kis részben volna segítve.

Másodsorban kínálkoznék telepesül a tulajdonképpen — ma semmi ingatlannal sem bíró — földéhes elem, a mai *napszámos*, illetve napszámmunkából élő elem, mely leginkább a magyar Alföld emporumaiban található fel. Ez azon osztály, mely jelenleg a szocializmus áltanaival teljesen szaturálva van és amelynek megbízhatóságához a fentebbi oknál fogva sok szó fér; különben pedig teljesen vagyontalan.

Harmadsorban végre meg kell emlékezni a jelenlegi *gazdasági cselédségről*; mert nem szabad szem elől téveszteni azon körülményt, hogy a telepítési bérleti rendszer nagymérvű keresztül vitele esetén a mai cselédség nagy része felszabadul, illetve a megélhetés minden eszközétől megfosztatnék, már pedig nem vezetne célhoz az oly rendszer, a mely mikor egy embernek, vagy családnak biztos otthont teremt, addig a másíknak, a mely eddig hábar mint cseléd, de biztos existenciával bírt, koldustarisznyát akaszt a nyakába. A jelenlegi cselédség javát mindenestre számításba kell, hogy vegyük. Finanziális állapotára nézve ez egyébiránt épp oly vagyontalan, mint a napszámos.

Általános ismert körülmény, hogy a föld annak hoz és ér legtöbbet, a ki maga műveli. Ezen szempontból tehát nagyon helyes midőn Vancsó mérsékelten magasabb haszonbért kíván a haszonbéres telepítvénytől mint a mennyit a nagy birtok akár házi kezelés, akár nagy bérlet mellett a mai viszonyok között hozhat. Nem is kétkel, hogy az általa kívánt bért meg ne fizethetné és mellette ne prosperálhatna a telepítvényes. Azt sem kétkel, hogy akad elég vállalkozó telepes bérlelő, csak az a kérdés, hogy a tulajdonos hajlandó lesz-e vagy birtokába van-e azon nagy tőkének, melyet az ilyen telepítés keresztül vitele igénybe vesz és a melynek biztosítéka egyedül a települő egyéni becsületességén nyugszik.

A mai házi kezelés, vagy nagy bérleti rendszer igényelte koncentrált major rendszert telepítés esetén csakhamar a tanya rendszernek kellene felváltania, vagyis a tulajdonos kénytelen volna minden telepítvényesének egy lakóházat, istállót, némi ólat építtetni. Ezek költségei a következőleg alakulnának: egy négyzetméter földszintes lakóház beépítése nem szilárd anyagból (tehát az egyenlegig kő, téglá azon felül vályog) a helyi viszonyokhoz mérten 13—14 frtba kerül, az istálló négyzetmétere 12 frtba. Szilárd anyagból 20—24 frtba. Egy paraszt lakóház, mely 2 kis szoba, 1 konyha és 1 kamrából áll, elfoglal 85 négyzetméternyi területet, ennek összköltsége 1190 frt, egy 6 darab állatra számított istálló igénybe vesz 50 négyzetmétert, a 12 frt = 700 frt, sertés és tyúkól 50 frt = végösszeg 1940 frt.

Ha most egy 4000 holdas birtokot veszünk alapul és abból Vancsó szerint 3000 holdat telepítvényekre osztunk, akkor 45 holdas középszámítással lesz 66 tanya, a melyek mindegyike 1940 frtba, tehát összesen 128,000 frtba kerülne.

Vancsó gondolatmenete szerint a telepítvényeseket mindenestre a teljesen vagyontalan néposztályból kellene sorozni. Ez esetben majdnem egészen ki van tehát zárva, hogy az illető a bérbeveendő 45 holdat elláthatná a kellő instrukcióival, tehát ezen kiadás is valószínűleg a birtokos számlájára történnék, természetesen visszafizetés reményében. Egy 45 holdas birtokra szükséges 2 ló, 2 ökör, 2 tehén, 2 sertés, 1 szekér, 1 kocs, 1 fogas, 1 henger, 2 eke, lószerszám, járom, eltekintve más apróléktól és nem szólva a cséplési eszközökről,

ezek összértéke legalacsonyabb árak mellett 800 frt, az összes telepítvényeken 52,800 frt.

Ezen számadatok szerint egy 3000 holdas haszonbéres telepítés a birtokosnak mintegy 180,000 forintjába kerülve, melyből 52,000 forint néhány év alatt visszafizetténe és akkor maradna tényleges kiadása 128,000 forint vagyis holdankint 43 forint. Ezen 43 forintnak kamatja: 1 frt 72 kr terhelné a telepítvény minden holdjának haszonbérét és ugyanannyival leszállítaná azt.

A tanyák felállítását a régi majorok épületei feleslegessé válnának és miután az új rendszer megizmosodása esetén azok fentartása költségkímélés szempontjából sem volna indokolt, tehát lebontandók volnának.

Ezeknek anyagából a felsorolt kiadások egy kis része megtérülne ugyan, azonban a bon-tással, törmelékelfuvarozással járó költségek ezen visszatérülő tőkét valószínűleg nagyon kicsire szállítanák le.

Ha már most számadataim helyesek és a Vancsó által a tulajdonos legnagyobb részére elfogadhatólag kontemplált 10 frtos haszonbért veszünk alapul, úgy a birtokosnak a 2 frtos adó és a befektetési összeg 1 frt 72 krt tevő kamatát az élvezendő 10 frtból levonjuk, marad neki minden magyar hold után 6 frt 28 kr. évi bére. Tartok tőle, hogy ily bér mellett igen kevés birtokos fog belemenni a különféle kockázattal járó telepítési vállalkozásba. Így állna a dolog a földbirtokos anyagi viszonyát tekintve.

Ha a magyarság terjeszkedésének és így államfentartási vagy közgazdasági szempontból mérlegeljük az ügyet, úgy okvetlen azon meg-győződésre jutunk, hogy a telepítvényeseket legnagyobb részben a jelenlegi cselédségből kellene sorozni; mert czéltévesztés lenne egy családot felemelni, a másikat pedig eltaszítani. Pedig minden más elemmel leendő telepítés esetén a körülmények így alakulnának, miután amint előbb kimutattam, egy intenzív kezelt gazdaság területének minden 45 holdján él ma egy cselédes család, ahol az embert megbecsülni tudó birtokos a gazda, jól és gondtalanul, — a hol rossz és lelketlen a gazda rosszabbul, — de mindenestre megtalálja létfeltételét.

A fentiekben akartam rámutatni a nehézségekre, amelyek útjában állanak a Vancsó által javasolt haszonbéres telepítési rendszernek, nem azért, hogy azt elaltatni iparkodjam, mert nézetem szerint egy életre való eszmét nem lehet agyonütni, feltör az újból és újból, bármily mélyre temessük is, mindaddig, míg érvényesülni tud, hanem azért, hogy ezen nagyhorderejű ügyhöz minél többen hozzájárjanak és a fejlődő eszmecsere alapján alkalom adassék a nagybirtokos osztálynak, hogy ezen kérdésben tisztán láthasson és akkor mérlegelve az érem mindkét oldalát, bátran hozzá-foghatson ezen igének testté változtatásához.

Lintner Sándor.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A takarmányok eltartásáról.

Az idej kedvezőtlen esős időjárás nemcsak a kalászosokban, hanem a szálás takarmányművekben is sok kárt tett és tesz. Hiszen alig van nap, hogy a rendben fekvő takarmány át ne ázzék, ma megforgatjuk és holnap ismét csak pocskékká válik. Ez baj nemcsak azért, mert a takarmány behordása van lehetetlenné téve, vagy esetleg a takarással esik össze, hanem baj azért is, mert minőségileg teljesen elromlik. A gyakori forgatással a finom s értékes leveles részek letöredeznek, a gyakori átázással pedig legértékesebb anyagai kilugoztatnak. Mindezen kalamitásokhoz járul még az is, hogy a gazda az idő megjavulásá-

ban bizakodva, a takarmány levágását halogatja s így ez lábán állva megvéni, ami szintén hiba, különösen a lóher s luczernaműveknél.

Tagadhatlan, hogy normális időjárás esetén a takarmány eltartásának legjobb módja: a közönséges szénakészítés. Ez alól csak a csalamádé (sűrű vetésű tengeri) tesz kivételt, melyet minden körülmény között jobb bever-melni vagy bezsombolyázni.

Ellenben a zabosbükönnyt, lóherét s luczernát, a réti szénát, jobb a közönséges eljárás alapján megszáritani. De ha az időjárás a széna készítésének nem kedvez, akkor kár sokat aggodalmaskodni, hanem konzerváljuk el takarmányunkat oly módon, hogy az minőségileg minél kevesebbet szenvedjen. Ezt a zsombolyai kazalozással teljesen elérhetjük. Miután pedig jelenlegi időjárásunk a közönséges széna készítésének nem kedvez, ne hagyjuk takarmányunkat lábán elvéni vagy a renden ázni, hanem hordassuk be s készítsük belőle erjesztett zsombolyai takarmányt, melynek értéke minden körülmény között nagyobb lesz, mint az agyonázott, kilugzott szénáé.

A zsombolyai kazal készítése módjáról oly gyakran volt már szó, hogy ennek ismeretétől ez alkalommal eltekinthetünk. Csak azt jegyzem meg, hogy a kazal szélein szalmakoszort készíteni teljesen felesleges s így a kazlakat mindjárt kint a táblák szélein elkészítve, nagyobb mennyiségű szalma kihordásától is megszabadulunk.

A gazdák között általánosan elterjedt nézet, hogy zsombolyázni csak zöldtakarmányt lehet. Ez egyáltalában nem áll; *renden száradó s teljesen átázott takarmányt* épp oly jól zsombolyázhatjuk, mint a frisset. Hanem ha a renden száradó takarmányt akkor hordjuk be, illetve zsombolyázzuk, mikor erősen haramatos, vagy egy kis futó eső érte, akkor igenis megpenészedik. Ha ellenben ilyen *kis külső nedves-ség* nincs rajta, vagy pedig ha *teljesen átázott*, akkor bátran bezsombolyázhatjuk, ha következő két dologra ügyelünk: a rétegenként be-rakott takarmányt tapostassuk le minél erősebben, a kazal tetejére hányt föld pedig minél vastagabb legyen.

Ne hagyjuk tehát zabosbükönnyünket, lóherét s luczernánkat a renden tönkremenni, vagy esetleg a lábán állva elvéni, hanem mentsük meg s zsombolyázzuk be.

Hanem hol van akkor a lovak részére szükséges száraz szálástakarmány? Ezen is segíthetünk. A mohar vetésére épp a legjobb idő jár. Vessünk mohart száraztakarmánynak azon reményben, hogy mire az lekerül, talán csak megváltozik az idő. Ha nem változik meg, akkor az Isten irgalmazzon a szegény magyar gazdának!

Kerpely.

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Felhívás szüretelési kísérletek tételére.

A filoxera következtében elpusztult szőlőink rekonstruálása országsszerte folyamatban van, ezenfelül mintegy 50,000 kat. hold homoki szőlő létesült, s rövid idő kérdése, hogy évi bortermelésünk nemcsak eléri, de felül is mulja a filoxera megjelenése előtti évi termést. Mit tegyünk majd a termelendő sok borral? Franciaország és más, a filloxeravést kiállott országok ma már szintén többlet termelnek, mint annakelőtte, s így ennek okvetlen következése a bor és a szőlőbirtok árának jelentékeny depressziója lesz, különösen akkor, ha nem törekszünk a *bor minőségének, szállíthatósága és tartósságának* fokozására.

Meggyőződésem szerint ez az egyedül mód, melynek segítségével boraink értékét és árát nemcsak fentarthatjuk, de még említhet-

jük is, s ezért ezt elmulasztani vétkes könynyelműség lenne; az előre megjósolható árdepresszióknak bennünket készen kell találni, mert különben a rekonstrukció érdekében tett milliókra rugó áldozat hiábavaló volt.

Szőlőszetünk okszerűsége tekintetében csak örvendetes haladást konstatálhatunk, a fajták gondosabb megválasztása, a nem megfelelő fajták eltávolítása, a nagyobb töke- és sortávolság, a talaj megrigolozása, czélszerű trágyázás, gondosabb talajmivélés nemcsak a termést fogják szaporítani, de annak minőségét is javítják; borkezelésünk azonban még ország-szerte kezdetleges, s így sürgősen szükséges volna megindítani a mozgalmat, és pedig első sorban a szüret okszerű keresztülvitele volna nézetem szerint az, a mi igen hálás tért szolgáltatna a törekvő szőlőbirtokos működésének.

A szüretelés képezi a borkészítésnek sarkpontját, s ki e tekintetben mulasztást követ el, csak ügygyel-bajjal lesz képes a mulasztottat később helyrehozni vagy jóvá tenni, ha ugyan az még egyáltalában javítható; ez okból a szüret okszerű keresztülvitele a legfontosabb figyelmet érdemli meg.

Lássuk tehát: melyek azon körülmények, a melyek e tekintetből figyelembe vendők.

1. A szüret idejének meghatározása kiváló fontosságú, s nincs nagyobb oktalanság, mint a kalendárium szerint intézkedni; e tekintetben a szőlő érettségi foka lehet egyedül az irányadó, de ez iránt is kísérleteket kell tenni, péld. tisztába kell hozni, hogy kedvező idő esetében bevárjuk-e a tulérést vagy nem? Tudjuk ugyanis, hogy a tulérés bevétele nem minden szőlőfajnál előnyös, tudva van továbbá, hogy ez alkalommal borunk mennyisége nem kis mértékben apad a beszáradás, rothadás, darazsak, madarak stb. pusztítása következtében, legalább minden szőlőfajtaunkkal egyszer kell kísérletet tenni, hogy a tulérés bevétele kifizeti-e magát vagy nem, hogy a jövőben e szerint intézkedhessünk.

2. A leszemelés és válogatás. Külföldön eddig is kiváló gondot fordítottak arra, hogy rothadt, penészes, nem egészen érett szemek, fürtök ne mustoltassanak a jó szőlővel; tudván, hogy azok, ha a must mennyiségét szaporítják is, annak az értékét alászállítják a tulságos sav, kevés cukor, továbbá a rothadást okozó penészeknek a musthoz juthatása által.

Nálunk ezt nem gyakorolják olyan mértékben, mint ez kívánatos volna, azon hitben, hogy „az erjedésnél a bor kiválaszt magából minden tisztátalanságot, minden idegent”. Ezen nézet egészen hibás, mert igaz ugyan, hogy a mustban uszkáló, abban fel nem oldott anyagok, a szőlőszemekre tapadt föld, iszap, szőlőstb. az erjedés után a seprűbe kerülnek, azonban az újbor penészes íze és sok betegsége ezen rothadó szemekre vezethető vissza, az éretlen fürtökben levő sok sav pedig a jobb fürtőkből származó mustot savanyubbá teszi, a mi szintén hátrányos.

Kiváló fontosságú a leszemelés az ojtott szőlők szüretelésénél, melyek dusan vannak fürtökkel borítva, de ezeket vagy legalább is kétszerre kellene szüretelni, vagy a magasabban termő és kevésbé érett szőlőt külön mustolni, külön kezelni, mert ezek sok sav mellett kevés cukrot tartalmaznak, s így csak gyenge és savanyu bort szolgáltatnának, mi pedig borunk értékét csökkentené.

A leszemelés szintén felettebb fontos, főleg a vörös borok készítésénél, melyek a kocsányon erjedve, abból sok fanyar savanyúságot vesznek fel, és ugyanazon szőlő bora sokkal szelidebb, simább, tisztább ízű lesz, ha azt előbb leszemeljük, s ez alkalommal az egyes fürtőkön található félerett és rothadt szemeket a kocsánnyal együtt eltávolítjuk.

Ezen állítások igazságáról s a leszemelés és válogatás előnyeinek mérvéről esetleg szin-

tén egy vagy több kísérlet győzheti meg a szőlőbirtokost.

3. Az összevuzott szőlőt vagy azonnal sajtoltják, vagy 24—48 óráig a törkölyön hagyják, s azután kezdenek a sajtoláshoz; ezen eljárást némelyek zamatszerzés czéljából igen czélszerűnek, mások fölöslegesnek, szükségtelennek tartják. Biztosra vehetjük, hogy e tekintetben a szőlőfajta, annak érési foka, egészséges volta határoznak, mindenesetre megérdemli a fáradságot, hogy saját szőlőnkkel ez irányban is kísérletet tegyünk, hogy az esetre, ha ezen eljárás, a mi speciális viszonyaink között beválik, azt általánosan gyakoroljuk.

4. Szellőztetés, ismét egy olyan szüreti munka, melyet nálunk csak elvétve gyakorolnak, s mely a külföldön jóval általánosabb; érdemes dolog volna ezt is megpróbálni s a szellőztött must borát a nemszellőztöttel összehasonlítva tisztába jönni az iránt, hogy ezen eljárás a mi viszonyaink között alkalmazandó vagy mellőzendő-e?

5. Lenyálkázás, különösen a bőven trágyázott szőlők mustját czélszerű lenyálkázni s még erjedés előtt üledékéről lefejtve erjeszteni. Az összevuzott üledék bora zavaros, nehezen tisztuló, többé-kevésbé tisztátalan ízű, mi azt bizonyítja, hogy a lenyálkázás által borunkat az azt zavarossá tevő és annak kellemetlen ízt adó anyagoktól szabadítottuk meg. A kísérletre szintén igen érdemes eljárás.

6. Az erjedés hőfokának szabályozása. A mustnak legalkalmasabb erjedési hőmérsék a 12—15° R. közé esik, ha ennél hidegebb, akkor tunyan erjed, ha melegebb, akkor erjedés közben könnyen elnémul. Nálunk gyakoribb azon eset, hogy a must hidegebb a kellőnél, különösen ott, hol a szürettel sokáig várnak, de arra is van eset, hogy a bor a tulságos meleg következtében — kivált nagy hordókban — egyszerre csak abbahagyja, az erjedést, mielőtt a kellő mennyiségű alkoholt képződött volna benne.

Oly vidékeken, hol nyáron át az utóerjedések rendszerint mutatkoznak, a fűthető erjesztőkamarák alkalmazását elengedhetetlennek tartom, mert általa borunk hamarabb lesz kész s az utóerjedésektől egyszersmindenkorra megszabadulna.

Ha ellenben a tulságos melegtől van okunk tartani, akkor ne használjunk tulságos nagy kádakat, vagy ne töltsük meg őket egyszerre, hogy a később hozzáteendő hidegebb must az erjedés közben fölmelegedő czefrét egy pár fokkal visszahűthesse.

Kísérlet teendő az iránt, hogy különösen a fűthető erjesztőkamarák alkalmazása vidékünkön czélszerű-e vagy nem?

7. Legutóljára hagyam a legfontosabbat, mely most külföldön általános tanulmányozás tárgyát képezi, s melytől méltán fölötte sokat várhatunk a bor fejlesztése és javítása tekintetében: ez a *tiszta élesztők alkalmazása*, illetve ezt megelőzőleg a nemes élesztők használata.

Tudjuk, hogy a mustot bizonyos, a Saccharomycetaceaehez tartozó, élesztőknek nevezett s erjedés után a seprűbe kerülő mikroorganizmusok változtatják borra, azaz erjesztik ki, melyeknek magvai (spórái) kivált őszszel a levegőben uszkálnak s egyebek közt a szőlő héjára is tapadnak, s onnan mustnyeréskor a mustba kerülven, megtalálják fejlődési viszonyait, csakhamar szaporodni kezdenek, a mustot zavarossá teszik s a cukrot szeszszé és szénsavvá változtatják. Ezek nem annyira alakra, mint az erjedés terményeire nézve s egyéb tekintetekben különböznek egymástól, így az egyik ugyanazon mustban több szeszt, több glicerint stb. képez, mint a másik; az egyik olyan hideg mustot is erjeszt, amelynél a másik már nem dolgozik, az egyik több és kellemesebb zamatos anyagot képez, mint a másik stb.

Rendes körülmények között a szőlő héjára különböző mikroorganizmusok spórái

vannak tapadva, melyek a mustban valamenynyien szaporodni kezdenek s az szaporodik el jobban, mely az ő megélhetésére a legkedvezőbb viszonyokat találja, de ez csak ritkán azon élesztő, mely a legjobb bort is készíti egyszersmind, s így azáltal, ha mi mustunkat valamely ismert jó tulajdonságú élesztővel ojtjuk be és indítjuk erjedésnek, a legtöbb esetben jobb bort kell kapnunk, mintha mustunk erjedését a természetre, a véletlenre bizzuk.

Valamely vidéknek a legmegfelelőbb élesztőfajta kikeresése óriási munka és még évekig várat magára; külföldön azonban már több, az állam által segélyezett ilyen állomás van, mely a borelesztőkkel foglalkozik és magánszemélyeknek is átenged tisztá élesztőt; sajnos, minálunk e kérdést még nem méltatják kellő figyelemre, azt pedig, hogy mi külföldről hozassunk tisztá élesztőt, nem tudom általában ajánlani, mert ha ezek a külföldi mustokban jóknak bizonyultak is, egyáltalában nem bizonyos, hogy nálunk is olyan kedvező hatást fognak-e mutatni?

Azért a következő eljárást tartanám czélszerűnek?

A homoki szőlők vagy nem jelesebb szőlők birtokosai a tervbe vett szüret előtt hozatnak valamely hiresebb borvidékről (Somlyó, Badaacsony, Pécs vidéke, Érmellék stb.) 1—10 öt-öt kilós póstacsomag kifogástalan szőlőt, most a fürtökről a legkisebb hibát mutató szemeket ollóval levagdadják, azután maradt szemeket egynként leszedjük és szétnyomjuk egy kifogástalanul tisztá tálnban, azután egy 4—5 literes tisztá üvegedénybe teszszük, ennek a száját tisztá vattával teletömjük és meleg helyre állítva erjedni hagyjuk, hogy mire szüretünk megkezdődik, a friss musthoz teljes erjedésben levő nemes élesztőt tehessünk.

Az így nyert élesztőből minden 100 liter egészen friss mustra 1 liter elegendő, hogy azt a nemes élesztő erjesztesse ki; de azt el is szaporíthatjuk a következő módon: egy 150—200 literes hordót $\frac{3}{4}$ részre a prés alól jövő egészen friss musttal megtöltünk, s a nemes élesztővel összekeverve, kotyogót teszszük reá és erjedni hagyjuk, mikor ez azután javában erjed, veszünk belőle minden 100 liter friss mustra 1 litert s ennek a helyére az élesztőszaporító hordóba ugyancsak 1—1 liter friss mustot töltünk, hogy nemes élesztőnket tálalékkal ellássuk és azt szaporítsuk.

A jobb borvidékeken működő szőlőbirtokosok sajáttermelésű nemes élesztőt is használhatnak. E célra saját szőlőjükből kiválasztják a legszebb, legérettebb és legkifogástalanabb szőlőt, azt a fent leirt módon megzuzva vagy palaczkra töltik, vagy azonnal a 150—200 literes hordóba teszik és erjedni hagyják, hogy mire az általános szüret megkezdődik, teljes erjedésben levő mustjuk legyen, amivel azután saját friss mustjukat beojtják. Ezen eljárás különösen akkor fog feltűnően kedvező eredményt mutatni, ha a kedvezőtlen időjárás folytán a szőlőben sok a penészes, rothadt vagy bármely tekintetben kifogás alá eső szőlő.

Az egészséges szőlőn tenyésztő élesztő ily módon elszaporodik s a hibásabb szőlőből készült mustban lehető idegen organizmusokat fejlődésükben megelőzi és elnyomja s többé-kevésbé hozzájárul ahhoz, hogy a rendelkezésre álló szőlőanyagból jobb minőségű, tartsabb, tisztább ízű bort állítsunk elő, mint aminőt közönséges eljárás mellett előállíthatunk volna.

Érdemes volna próbát tenni a nemes élesztőkkel oly módon, hogy ezek alkalmazását a lenyálkázással kövjük egybe. E célból a hordóban hektoliterenként 2 $\frac{1}{2}$ gr.-ként elégetünk, s azután friss musttal félig töltvén, újból 2 $\frac{1}{2}$ gr.-ként égetünk el benne, s most a hordót teletöltve friss musttal, alaposan összekeverjük és két napig állani hagyjuk. Ezen idő alatt a mustban uszó földes részek, nyálkás

anyagok, szőlőmagvak, szőlőfoszlányok leülepsznek, erjedés azonban a kénessav jelenléte folytán nem mutatkozhatik, minélfogva a szinmustot az üledékről gondosan lefejtjük és pedig oly módon, hogy a kénessav belőle elrepülhessen, tehát a levegő teljes hozzáférése mellett, s azután nemes élesztőt téve hozzá, erjedésnek indítjuk.

A lenyálkázott mustnak szellőztetését, mely által a kénessav még tökéletesebben eltávolítottatik, csak ajánlani lehet. A lenyálkázást Franciaországban „Débourbage“, „Mutage“ elnevezések alatt szélében használják, s ha ez a nemes élesztők használatával kombináltatik, mindenesetre csak előnyös lehet boraink minőségére.

A fennebbi fejtegetésekből kitetszik, hogy a szüretkörül sok mindenféle kísérlet tehető, s kívánatos is, hogy ezek minél szélesebb körben tétessenek és gyakoroltassanak, hogy azon eljárás, mely az illető vidék borának javításához legnagyobb mértékben hozzájárul, általánosan gyakorolható legyen és szőlőink jövedelmét fokozza.

Ajánlom ennélfogva a gazdasági egyletek, a borászati és szőlőművelési egyletek figyelmébe. Kívánatosnak tartom továbbá a kísérletek után nyert borok tüzetes tudományos vizsgálatát és elemzését, mire az általam vezetett mezőgazdasági vegykísérleti állomás készséggel vállalkozik, s a kísérletvevőknek más tekintetekben is szívesen ad utmutatást.

M.-Óvár, 1897. július 2.

Dr. Kosutány Tamás.

GAZDASÁGI IPAR.

Rovatvezető: Zalka Zsigmond.

Szeszes erjedés élesztősejtek nélkül.

A mire az előtt, legalább azóta, mióta kimutatták, hogy a szeszes erjedés előidézője élő szervezet, nem gondoltak, vagy csak sejtették, de állítani nem merték s bebizonyítani nem tudták, ezt a feladatot Buchner Ede megoldotta s az erjesztőképességet az élő sejtektől elválasztotta. A „Berichte der deutschen chemischen Gesellschaft“ ez évi első füzetében közöl kísérleteket, melyekből kétségtelenül kitűnik, hogy a czukornak azon tulajdonsága, hogy képes szeszes erjedésbe átmenni, nincsen az élő élesztősejthez kötve, hanem az erjesztőképesség a sejtartalom, a sejtnevelő enzimikus tulajdonsága.

Buchner kísérleteit a következőképpen írja le:

1000 gramm sajtolt élesztő gyártására előkészített, de keményítővel még össze nem kevert sörélesztőt, melyet a hozzátapadt víztől annyira megszabadított, hogy 25 légköri nyomás mellett, abból már egy csepp víz sem volt kiszajtolható, ugyanannyi kvarczhomokkal és 250 gramm kovafölddel jól összekevert és azután szétdörzsölt, míg a tömeg nedves lett és gyurhatóvá vált. Ezen keverékhez most 100 gramm vizet adott és vásonruhába burkolva, hidraulikus sajtóban lassan 400—500 atm. nyomásnak tette ki; ez alkalommal 300 köbcentiméter folyadékot kapott. A visszamaradt lepenyét szétdörzsölve, átszítva és 100 gramm vízzel elegyítve, újból ugyanakkorra nyomásnak vetette alá, a midőn is 150 köbcentiméter folyadékot kapott. 1 kilogramm élesztőből tehát 450 köbcentiméter folyadékot nyert, melyben 250 köbcentiméter sejtnevelő foglaltatott. A folyadék gyengén zavaros volt. A zavarodás eltüntetésére céljából a kiszajtott nedvet 4 gramm kovafölddel jól összerázta és szűrőn — a kezdetben átmenő folyadékot többszörösen visszautnta — leszűrte.

Az ily módon nyert sajtolt termék átlatzó, gyengén opalizáló sárga színű, kellemes

élesztőszagú folyadék volt. Fajsúlyát egy meghatározás alkalmával 1.0417-nek találta. A folyadékban felfőzésnél dus csapadék keletkezik, miáltal a folyadék csaknem kocsonyaszzerűvé válik; oldhatatlan pelyhek már 35—40°-nál keletkeznek, e hőmérséklet alatt szénsavbuborékok emelkednek fel a szénsavval telített folyadékból. A folyadék 10% száraz anyagot tartalmaz és ennek felét fehérnyék képezik.

E kiszajtott nedv legérdekesebb sajátsága, hogy nádcukrot erjedésnek indít. Ugyanoly ténnyel tömény czukoroldattal elegyítve, már 1/4—1 mp. leforgása alatt szabályos szénsavfejlődés áll be, amely azután napokig is eltart. Épp így viselkedik a szőlő- és gyümölcszúccal, valamint maltozeval szemben is. Tömény tej-cukor- és mannitoldatokban nem idéz elő erjedést, de ezen czukorféléket az élő sörélesztősejtek sem erjesztik el.

A sajtoltási termékből, valamint tömény nádcukoroldatból készült, s már néhány napig erjedésben lévő s jégsejtkrényben elhelyezett elegyek lassanként megzavarodnak, anélkül azonban, hogy a folyadékban mikroszkopiai szervezetek volna láthatók, s csak 700-szoros nagyításnál láthatók nagy mennyiségű fehérje pelyhek, melyeknek kiválását valószínűleg az erjedésnél keletkező savak idézik elő.

Ha a sajtoltási nedv és nádcukoroldatból készült elegy chloroformmal telítettik, úgy ez nem akadályozza meg az erjedés megindulását, de a fehérje pelyhek kiválása ez esetben előbb következik be. A sajtoltási nedvet sterilizált Berkefeldt-féle kovaföldszűrőn átszűrve, a folyadék erjesztőképessége nem szűnik meg, hanem az erjedés, habár egy napi késedelemmel mégis megindul.

37%-os czukoroldatban elhelyezett és ezen sajtoltási nedvvel megtöltött pergamenttörülő felületén néhány óra leforgása után számos apró gázbuborék rakódott le, épp úgy a tömlő belsejében, a czukoroldat átömlése következtében élénk gázfejlődés volt észlelhető.

Ezen sajtoltási lé idővel elveszti erjesztőképességét; 5 napig félig megtöltött palackban jeges vízben eltartva, nádcukorral szemben már hatástalannak bizonyult. Nádcukoroldattal keverve azonban, tehát erjedésben, jégsejtkrényben legalább is 2 hétig megtartotta erjesztőképességét.

Arra vonatkozólag, hogy a sajtoltási lének mi adja meg erjesztőképességét, még nagyon kevés vizsgálatot végeztek. Ha ezt az oldatot 40—50°-ra felmelegítjük, lassan szénsav távozik belőle el, azután pedig lassanként megolvadt fehérje válik le. Ily módon kezelve és leszűrve, nádcukorral szemben ismét hatástalannak bizonyult.

Ezen kérdés eldöntésére szerző újabb és bővebb vizsgálatokat helyez kilátásba. Az erjedés teoriáját illetőleg szerzőnek ez idő szerinti következtetései: Be van bizonyítva az, miszerint az erjedési folyamat megindítására, nincs oly komplikált szervezetre szükségünk, mint az élesztősejt. Erjesztőanyagoknak egy a sejtnevelő oldott állapotban lévő anyagot kell tartanunk; mely valószínűleg a fehérjék közé sorolandó, s melyet Buchner *Zymaze*-nek nevez.

Szerző azután egy terjedelmes táblázatban beszámol azon erjesztési kísérleteinek eredményeiről, melyeket ezen kiszajtott élesztőnedvvel eszközölt.

A fentebbiekben röviden és kivonatossan közöltük Buchner vizsgálatainak eddigi eredményeit. Hogy gyakorlati szempontból micsoda hordereje lesz felfedezésének, még most nem dönthető el, amennyiben még bővebb és kimerítőbb, esetleg nagyban eszközölt kísérletek eredményei várandók be.

Az eredmények jelenlegi állását tekintve, az erjesztő-ipar gyakorlatára nézve semmiféle hasznos következményeket nem vonhatunk le, minthogy a sejtnevelő előállítására épp úgy kellene az élesztőt tovább szaporítani, mint jelenleg s kérdés az is, vajjon az élesztő kiszajto-

lása nem-e ütköznék nagy nehézségekbe, nem-e okozna nagy költségeket?

Buchner kísérleteinek jelenleg még inkább csak elméleti, semmint gyakorlati jelentősége van.

Windisch Richárd.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

313. sz. kérdés. Zombolyázást szalmafa nélkül, teljesen zöld luczerna, lóhere zabos-bükköny, csalamádé és réti fűből (nem vegyítve) munkamegszakítás nélkül 2—3 nap alatt berakni, csak a szélét taposni és azután rögtön 70 cm. magasán beföldelni, sikerrel jár-e? Ha igen, mennyivel különbözik minőségileg a rendszeres módon berakott takarmány mellett?

Szendelak.

K. Gy.

314. sz. kérdés. Két tábla őszi buzavetésemet egymástól alig 7 öl szélességű rozstábla választja el csak, mindkét tábla 3 évvel ezelőtt lett istállótrágyával meghordva, trágyába bükköny takarmánynak, utána buza, ismét bükköny takarmánynak s az idén ismét őszi buza lett mindkét táblába vetve. Egyenlő trágyázás, egyenlő művelés és vetés után az egyik tábla meglehetősen színű, a másik azonban halvány-sárga s míg az egyik tábla középszerű hozammal biztat, a másikban ugyszólván semmit sem remélhetek, nagyon szeretném tehát gazdátársaim becses véleményét tudni, hogy mi oka lehet e két tábla különbözletnek.

Szentes.

P. K.

Feleletek.

Luczernavetés őszszel. (Felelet a 312. sz. kérdésre.) A tervbe vett talajelőkészítés egész helyes. Az aratás utáni hántást semmi esetre se mulasztja el, mert ez egyéb előnye mellett, a gyomirtás szempontjából is igen fontos, a minnek a luczerna védőnövény nélküli őszi vetésénél kiváló jelentősége van. A hántásra nézve csak azt jegyzem meg, hogy hengerezni csak száraz időben kell, hanem a fogast használni kell mindannyiszor, a hányiszor a lehántolt föld kizöldül: ezzel tömentelen gyomot pusztítunk el s a tarló korhadását is siettetjük. A tarlót a zab lekerülte után azonnal buktatni kell; e célból a zabkereszteket egymás mellett lehető sűrűen, széles sorokba kell felállítani s a sorközöket azonnal szántani s nyomban fogsolni. Ha erre nem ügyelünk, akkor a zab behordása után a tarló esetleg annyira kiszárad, hogy tisztességes, eredményes munkát rajta végezni alig lehet.

A tábla egy részén megejtendő mélyítő szántás, a luczernára csak jó hatással lesz, mert gyökere hamarosan lenő a mélyebb talajrétegekbe. A míg egyéb őszi veteménynél a nyár derekán végzendő mélyítő szántást helytelen eljárásnak kellene tekintenünk, addig ez a luczernánál helyes lesz, feltéve, hogy az időjárásra való tekintettel a mélyítő szántás egyáltalában keresztülvihető.

A mélyítő szántást s a tábla másik részén alkalmazandó közönséges szántást azonban, a luczerna vetése előtt legalább 4—5 nappal végezzük el, mert az utólag igen erősen leülledő talajt a luczerna sem szereti.

Szükség esetén a gyűrűs hengert is használhatjuk, de a befejező munkát a fogs adja meg, hogy a föld felülete morzsás (de nem rögs) alkotásu legyen.

Ha a vetőszántás idejéig, az előzetesen lehántott föld rögei kellően szét nem omlának, akkor a vetőszántást megelőzőleg szintén a gyűrűs hengert használjuk, mert a rögeket egyszerűen lefordítani, nem érne semmit.

A luczerna őszi vetése, ha csak cserepedésre hajlandó talajjal nincs dolgunk, meglehetősen biztos s május derekára — a mint

erről többszörösen meggyőződhettem — kaszálhatunk.

A vetés szeptember hó közepéig nem késik el, s ezen ideig a legjobb időt (eső) kiválasztva fogunk vetni: száraz földbe korán vetni nem ér semmit.

Hogy az őszi vetésű luczerna májusra kaszálható legyen, okvetlenül védőnövény nélkül kell vetni. A vetőmaggal ez esetben fukarkodni nem szabad s keresztben kell vetni, vagyis a vetőmag felét a tábla hosszába, felét a tábla széltébe, amit sorvetőgéppel könnyen meg lehet tenni. Ezen keresztezett vetésre, a luczerna védőnövény nélküli őszi vetésénél különösen felhívom figyelmét.

Ha a föld eserepedésre hajlandó, akkor mégis helyesebb lesz védőnövényvel vetni, de ez esetben tavasszal korán letakaruló növényt, például takarmányrozsot használjunk; ilyenkor azonban a luczerna június vége előtt nem kerülhet kasza alá.

Tapasztalataim szerint a jól előkészített földbe, idejekorán, sűrűen vetett luczerna, minden védőnövény nélkül áttelel s nemcsak hogy május derekára kaszálható, hanem zárt állását, sűrűségét is hosszabb ideig tartja meg.

Tekintettel arra, hogy a luczerna zab után kerülne vetésre, mely a luczernának tagadhatatlanul egyik legrosszabb előveteményét képezi, helyes lenne kat. holdanként 200 kg. Thomassalakat adni, melyet már a tarló hántásával lehetne a földbe hozni. Vagy pedig a Thomassalakat a már elvetett luczernára késő ősszel lehet felszórni. **K. K.**

Zsombolyázás szalmafal nélkül. (Felelet a 313. számú kérdésre.) Mindenféle zöldtakarmány azon frissen, megszakítás nélkül behordva s kazalozva, illetve zsombolyázva, jó minőségű erjesztett takarmányt szolgáltat. A szalmafal teljesen felesleges s elegendő a kazal oldalait kaszával körülnyesni.

Hanem azon eljárást, hogy a behordandó takarmányt csak a kazal szélein akarja letaposatni, nem tartom helyesnek. Az egyetlen üledék s a levegőnek lehető kiszorítása czéljából leghelyesebb a rétegenként berakott takarmányt mindenütt lehetőleg erősen letaposni, a mi szükséges, annál is inkább, mert a friss takarmányt megszakítás nélkül kívánja bekazalozni.

Ami a beföldelést illeti, erre nézve megjegyzem, hogy a frissen megrakott s legalább is 4 méter magas kazalra, egyszerre 70 cm. magas földréteget felhányni igen költséges lenne. Ugyanazt érjük el, ha először csak egy 15—20 cm.-es réteget dobunk rá s egynehány nap múlva, midőn a kazal jóval leülepedett, adjuk reá a még hiányzó földréteget. Így olcsóbban s gyorsabban dolgozunk. **K. K.**

Rossz buza oka. (Felelet a 314. számú kérdésre.) A kérdésre így láttatlanba megfelelni nem igen lehet. Hogy a 7 öl szélességű rozstábla által elválasztott két buzatábla közül az egyik jó, a másik pedig sárga s gyenge, ennek okát a felhozott indokok alapján a nagy esőzésekkel kapcsolatban az altalajban keresem feltéve természetesen, hogy a *feltalaj mindkét táblánál egyforma vegyületű és egyforma fekvésű.* A trágyázás, elővetemény, talajelőkészítés, vetés — mint jelezve van — mindkét táblánál ugyanaz, az elsárgulást tehát a tulságos nedvességben kell keresnünk, melynek beszívargását az altalaj akadályozta meg.

Az egyik táblánál e tekintetben kedvezőbbek a viszonyok, mint a másikon s a teljesen egyformának látszó táblákon a különbség a hosszas esőzések után ily feltűnő módon kerül érvényre, az altalaj eltérő alkotása vagy rétegzése folytán.

Biztos felvilágosítást azonban csak a fenti irányban teendő helyszíni vizsgálat után nyerhetnénk. □

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Szőlőszeti tanulmányt. — Országos sörárpavásárok. — Felhívás gyümölcstermelőinkhez. — Abraktakarmányküldemények kedvezményes szállítása. — Országos Törzskönyvelő-Bizottság ülése.	961
Hasznóbéres telepítés. <i>Lintner Sándor.</i>	962
Növénytermelés.	
A takarmányok eltartásáról.	963
Kertészet, Szőlőszet.	
Felhívás szüretelési kísérletek tételére. <i>Dr. Kosutány Tamás.</i>	963
Gazdasági ipar.	
Szeszes erjedés élesztősejtek nélkül. <i>Windisch Richárd.</i>	965
Levelszekrény.	965
Vegyesek.	966
Kereskedelem, tőzsde.	967
Budapesti gabonatőzsde. — Szeszüzet. — A központi vásárcsarnok árujegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról. — Allatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár.	968
Szerkesztői üzenetek.	968

Kitüntetés. Ő felsége idős *Wenninger* Máttyás duna-almási uradalmi főtisztnek, a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül az arany érdemkeresztet adományozta.

Házasság. *Kriestély* Károly, gróf Pálffy János urad. intézője június hó 28-án Besztercebányán vette oltárhoz *Kellner* Gusztáv nyug. bányatanácsos leányát, *Flórád*.

Katonák szabadságolása mezei munkára.

A Sárosvármegyei gazdasági egyesület a munkáshiány megszüntetése érdekében a földmívelésügyi miniszterhez egy felterjesztést tett, a melyben a katonák mezei munkára való szabadságoltatása tárgyában a következőket mondja: Volt rá eset, hogy a felvidéki gazda munkáshiány esetén kívánatra annyi katonaságot kapott, amennyi a munka végzésére kellett, de az akkori tapasztalatok szerint ezen katonai munka nem volt a gazda teljes segítségére, mert hisz egy csapat katona mezei munkája soha sem lehet olyan, mint a minő egy csapat, a vidék munkás-szokásait ismerő falusi paraszt ember munkája. Nem is kívánhatjuk mi gazdák azt, hogy olyan katona dolgozzon nekünk szükség esetén, aki kapát-kaszát sohasem látott, de melegen óhajtánánk oly intézkedést, mely szerint sürgős mezei munkák idején a munkáshiányt szenvedő vidékekről katonai szolgálatra bevont és előbb említett vidék gazdaságaiban alkalmazást nyert és foglalkozott mezei munkások és cselédek a katonaságtól szabadságoltassanak az idejében el nem végezhető mezei munkákhoz. Mivel pedig még ez év folyamán is ily intézkedés életbeléptetése nemcsak a mezőgazdáknak, de az ország közigazgatásának érdekében is kívánatos, mert ezáltal az ország nagy részének termései annak idején betakaríthatók lennének, van szerencsénk Nagyméltóságodnak alábbi javaslatunkat magas figyelmébe ajánlani. 1. A mezei munkásokban hiányt szenvedő földbirtokosok, körök, járások vagy vármegyék a vármegyei közigazgatási elsőfoku hatósághoz fordulnának kérelmeikkel és amennyiben ezeket a közigazgatási elsőfoku hatóság beigazolván látná, intézkednék az ottani vidéki lakosok közül katonai szolgálatra bevonult mezei munkások, gazdák és cselédek szabadságoltatása iránt. 2. A katonai csapattest-parancsnokság a közigazgatás elsőfoku hatóságának megkeresésére a tényleges szolgálatra bevonult legénység azon részét szabadságolná, mely a kérelmező vidékről való és ezelőtt is mezei munkával foglalkozott. 3. A szabadságolás a közigazgatási hatóságnál előre bejelentett időtartamra történne. 4. A gazdaközönségnek ezen katonai munkaerőt csakis a gazdasági, de minden fajú termények betakarítása esetén lehet kérelmezni. 5. A szabadságolt katona a munka végzéseért az illető vidéken divó napszámfizetést kapná.

Amerika sörárpaversenye. Figyelemre méltó jelenség a sörárpának az Egyesült-Államokból Németországba való behozatának nagymérvű emelkedése. E beözönlés folytán Ausztria-Magyarország árpakivitele szenved első sorban, mert az amerikai sörárpa ezt szorítja ki Németországból. A behozatal mult évben vett nagyobb kiterjedést: még 1895. évben a behozatal csak 11,100 q volt, addig 1896-ban már 455,200 q tesz ki. Ez év január-április hóig terjedő időben pedig a behozatal már 419,256 q volt. Ezen számok mutatják, hogy nemcsak átvonuló versenynyel van dolgunk, hanem fokozódó versenynyel lép fel Amerika árpatermésünk s annak kivitelével szemben. Árpánk német piacának ezen megszorításához, a mely piac szállítóiként mi még mint első szerepelünk, (míg Amerika a második helyre soroltatik) azon valószínűség is járul hozzá, hogy Németország amugyis gyors fellendülésében lévő malátaipara a nyers anyag olcsóbb beszerzésének lehetőségére által még nagyobb kiterjedést nyer s a maláta részére engedélyezett kiviteli kedvezményeknél fogva a német malátának még nagyobb kivitelét fogja eredményezni olyan helyekre, a melyek jelenleg maláta szükségletüket is még Ausztria-Magyarországból fedezik.

A Mayol-ról. A vásárcsarnok bizottsági ülésében napirendre került és oly nagymértékben reklamizált „Mayol“ huskonzerváló szer ügye. Az elnöklő *Matuska* Alajos tanácsos szükségesnek tartja, hogy a bizottság a szer felől nyilatkozzék. *Balló* Máttyás tanár, fővárosi vegyész a beadott jelentésében nagy óvatosságot ajánl, mert a kérdéses szer ártalmatlan lehet ugyan, azonban a Mayoll konzerváltus a közfogyasztásra előbb nem bocsátható, míg terjedelmes és hosszabb ideig tartó gyakorlati kísérletek által teljesen ártalmatlannak és használhatónak nem bizonyult, mert lehet, hogy a mai vizsgálati módszerekkel a konzerváltus változását kimutatni nem sikerül, de a jövőben ez lehetséges lesz, vagy a gyakorlati kísérletek fogják a szernek esetleges ártalmas voltát bebizonyítani. *Schermann* Adolf dr. helyettes tisztifőorvos tüzetesen kifejti, hogy ez a szer, ha beválik, nagybecsű ugyan, de csak akkor lesz közfogyalomba használható, ha a gyáros az illetékes hatóságok bizonyosságaival igazolja nemcsak azt, hogy a szer konzerváló hatása, hanem még azt is, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan; akkor áll csak be a fővárosi hatóságra nézve majd az az elhatározás, hogy az a szer a közfogyalomban s különösen a vásárcsarnokokban való használata megengedtesse. *Fenyvessy* Adolf nagyon ajánlja, hogy eme konzerváló szernek használatba bocsátása elé nehézséget ne gördítsenek. Szólt még *Radocza* János s aztán az elnök kimondotta, hogy a „Mayol“ csak akkor lesz forgalomba hozható és különösen a vásárcsarnokokban használható, ha annak termelői kellő bizonyítékokkal igazolják annak ártalmatlan voltát és konzerváló tulajdonságát.

Bárányoknak és gödölyéknek közfogyasztás czéljából való elszállítása tilos. A földmívelésügyi miniszter a három hétnél fiatalabb bárányoknak és gödölyéknek közfogyasztás czéljából akár Ausztriába, akár Magyarországra való elszállítását megtiltotta és a marharakodó állomásokhoz kirendelt szakértőket utasította, hogy ily szállítmányoknak a jelzett czélból való felvételét meg ne engedjék.

A m.-óvári m. kir. gazd. akadémiai hallgatók gazdasági egylete mult hó 16-án szakgyűlést tartott, melyen *Seyfried* Károly és *Merényi* Kálmán akad. hallgatók felolvasást tartottak „Az exkurzió leírása“ czímmel, melyben az akadémia által rendezett tanulmányut leírását olvasták fel. Ezután *Blasesok* Gyula ak. hallg. folytatta vitakérdését „Van-e alapja az alföldi munkásmozgalomnak, ha van, mik az okai és mivel orvosolhatók“ czímmel. A felolvasáshoz hozzászóltak: *Balás* Árpád akad. igazgató, *Hensch* Árpád tb. elnök, *Cselkó*

István és Mezey Gyula akad. tanárok, Vizi, Gürhner, Bosányi, Ptacek, Guha, Sztankovics és Liszka akad. hallgatók.

Cserzőkéreg árának esőkenése. Egy idő óta a magyar fakéreg (tölgy, bükk, fenyő, fűzfa stb. kéreg) anélkül is alacsony ára az csaknem felére esőkkent, válságba döntvén ezzel erdőgazdaságunkat, amelynek a fakéreg egyik legfontosabb terméke. A hanyatlás oka főképpen az exotikus cserzőanyagok rohamosan növekedő behozatala. Nem tekintve a Trieszten és Fiumén át évente átlagosan importált 200,000 mm török valoneát, egész esőmő, a tengerentúlról, Délamerikából és Keletindiából importált cserzőanyag került az utolsó években forgalomba, a melynek növekedő termelése és behozatala a magyar cserzőhájakénál sokkal alacsonyabb áráikkal kapcsolatban egyre jobban megnehezíti a hazai cserző-anyagok értékesítését még a saját hazai piacainkon is. Sajnálatos véletlen, hogy éppen főpiacunk, Németország az, a melynek vállalkozó szellemű kereskedő világa a rendelkezésre álló hajóvonalak segítségével, az exotikus cserzőanyagokkal: mirabolana, dividivi, kinó, katechu, amerikai gesztenyefakivonat, mindenekelőtt pedig a a *québrachokéreggel* való kereskedést nagyban felkarolta, a mit azok olcsó árak mellett a nagy csersavtartalom is elősegített. Az exotikus cserzőanyagverseny rontotta folytonosan a magyar fakéreg árát, de még a hanyatló árak mellett se voltunk képesek az exportot a korábbi nivón fenntartani. A múlt évben cserzőhájukivitelünk 418,336 mm. volt, ebből 291,321 mm. ment Németországba; az összes kivitel 69.515 métermázsával, a Németországba való export 48,883 mm.-val az Ausztriába való 21,588, métermázsával hanyatlott. Másik e nemű főkiviteli cikkünknek, a tölgyfakivonatunknak kivitele is 22.394 métermázsával 178,706 mm.-ra esőkkent. Tehát e kitűnő cserzőanyag, melynek piaca egész Nyugoteurópa, se tudja kibírni a versenyt, pedig nyersanyaga nagyon olcsó, nem lévén az egyéb, mint dongagyártásnál lehullott forgács. Az árcsökkenést elősegítette az is, hogy a tengerentúli cserző anyagokat a monarkia is egyre növekedő mértékben importálják, nem lévén bizonyára Ausztria bõrgyártási és kikészítési ipara érdekében vám kivétel a cserzőanyagokra s így a közös vámterület, sőt saját hazánk területe sincs a magyar fakéreg számára biztosítva. Tavaly 87.295 mm. idegen cserzőháj (tulnyomólag québracho Hamburgon át) érkezett hozzánk, 12,071 mm.-val több, mint 1895-ben. Az idén a magyar fakéreg küzdelme még egyenetlenebb, mint tavaly volt, s a mint látható annyi csapáshoz most egy új nehéz csapás érte sinylődő mezőgazdaságunkat. Az oroszoké volt tehát a legdrágább, a berlinieké a legnagyobb kiállítás.

Allatkiviteli tilalom. A ragadós tödőlobnak jelenlegi elterjedéséhez mérten, a szarvasmarháknak Németországba való bevitele, a ragadós tödőlob esetleges behurcolásának veszélye miatt, ez idő szerint *Arva- és Pozsony vármegyékben* tilos. Oly törvényhatóság területtől, melynek területén csak *egy községben* is ragadós tödőlob megállapított vagy uralkodik, a miről a szakértők a nekik hetenként megküldött „Földmívelési Értesítő”-ből mindig hiteles tájékoztatást meríthetnek, szarvasmarhát Németországba szállítani *feltétlenül tilos*, tekintet nélkül arra, hogy az illető törvényhatóság neve a német kormány által időnként közzétett kimutatásba felvétellett-e.

Temesmegyei arató gépvverseny. A temesmegyei gazdasági egyesület által báró Ambrózy Gyula remetei birtokán folyó évi július hó 10 és 11-ik napjain rendezendő arató- és fűkaszálo gépvversenyre eddig jelentkeztek: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete „*Adriance*”-féle kéveköto marokrakó arató géppel és fűkaszáloval. Graepel Hugó gépgyáros egy „*Harrison*”-féle marokrakó arató géppel és fűkaszálo géppel. Propper Samu gépgyáros egy Deering Harweser & Comp. Chicagói gyár „*Ideal*” nevű kaszálo géppel.

Budapesti gyapjuaukeziók. Az idei gyapjuaukeziók első sorozata f. hó 7., 8. és 9-én a *vigadó kistermében mindenkor d. u. 4 órakor tartatik meg*, mely alkalommal összesen kb. 13,500 bál gyapju kerül árverés alá, mely mennyiség tulnyomó része az ország legnagyobb és legjobb juhászatainak terméke. A gyapjuk általában jó minőségűek és jól vannak kezelve, mely körülmény — daczára a külföldön legutóbbi időben lábra kapott lanyhaságnak — elég jó áralakulásra enged következtetni. Határozott árakról ma még szó nem lehet; az egyes városi raktárak megteltek ugyan már, üzlet azonban még nem keletkezett, minthogy a vevők az aukeziók által létesülendő áralakulást várják be.

Mit tegyünk?

Magyar agrárpolitika, az igazi.

3980
 Irta: **EMÖDY JÓZSEF,**
 földbirtokos Suránkán, (Nyitramegyében).
 Minden gyakorló mezőgazda által megszerzendő, ki a kibontakozás útját az *agrárválságból* világosan maga előtt akarja látni. — Kapható: **SINGER ÉS WOLFNER** könyvkereskedésében, Andrassy-ut 10. sz.
Ára 80 krajczár.

Szakértő szőlőművelésre
 tanít, ugy az amerikai, a székéneggel való, mint a homoki termelésnél.
BORÁSZATI LAPOK
 (Szerkeszti: **Baross Károly**. Társzerkesztő: **Dr. Drucker Jenő**.)
 25 év óta fenálló szaklap, megjelen minden Vasárnap. Legalább fél éves új előfizetők **ingyen** 30 kapták,
 a „Magyarország szőlőtermelésének múltja és jelene” című millenniumi díszművet (bólti ára 3 frt), 264 nagy album alakú oldalon, 360 ábra és fényképpel, 3 díszmelléklettel. 80 magán szőlőtelep tanulságos leírásával. — A „BORÁSZATI LAPOK” kiadóhivatala Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. sz. Előfizetési ára egy évre 5 frt; félévre 2 frt 50 kr.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.
Budapesti gabonatőzsde.
 (Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)
 Budapest, 1897. július 3.

A lefolyt hét időjárása tartósan száraz és a hőmérséklet nagyon magas volt. Zivatarok csak szórva nyosan fordultak elő és így az e héten megkezdett aratási munkálatok akadálytalanul voltak folytathatók. Ezek eredményéről csak később lesz tiszta kép nyervehető. A mi a külföld aratási kilátásait illeti, Oroszországból utóbbi időben kedvezőbb hírek érkeznek, a déli vidéken a kilátások azonban továbbra is gyengék. Romániában a vetések állása szintén nem biztató és különösen repcében nagyobb a kár. Szerbiában épp ugy mint Romániában záporok és árvizek okoztak nagy hátrányt és a kilátások határozottan rosszak. Az Egyesült-Államoktól érkező hírek szerint az öszivetések ki-elégítőek; a várható termésátlag azonban csak 80-20% a tavalyi 82-70% ellenében.

A külföldi piacok üzletmenetét illetőleg, a hangulat csendesebb és gyenge forgalom mellett az árak alig tarthaták magukat. Amerikában az utóbbi napok kedvezőbb jelentéseire az irányzat — a látható készletek tetemes csökkenése daczára — ellanyhult és az árak esőkkent voltak a mi Angliára nézve is áll. Kezdetben jobb kereslet mutatkozott és az árak némileg emelkedtek, utóbb azonban csendes lett az üzlet és az árelőny elveszett. Franciaországban az árak alig változtak. A német piacokon határozott árak ma sem állapíthatók meg és hivatalos tőzsdéforgalom egyelőre nincs.

Nálunk az üzlet tovább szilárd és így élénk el-lentében áll a külföldi jelentésekkel. A vetések állása felől beérkező kedvezőtlen hírek kapcsolatosan a majdnem tropikus hőséggel, mely a szemképződésre határozottan káros — a mennyiben a szem összezsugorodik — a készárutalajdonosokat tartózkodásra bírja és az árak emelkedését hozza magával. Különösen rozs van favorizálva, a többi cikkek azonban áru hiányában szintén szilárdak.

Az egy ünnepnap által megszakított üzleti hét részleteiről következőket jelenthetjük:

Buza a múlt héthez viszonyítva gyengébben volt forgalomban, a mi arra vezethető vissza, hogy a malmok előzőleg nagyobb bevásárlásokat tettek és így tartózkodóbbak voltak. A hangulat azonban még sem lanyhultatott el egyrészt a nagyon szilárd határidőpiac hatása, másrészt pedig a kínálat nagyon korlátolt volta folytán annál inkább, mert a készletek is fogytán vannak. Az irányzat így kedvező maradt és árak kb. 20 krral emelkedtek. A forgalom szűk korlátok között mozgott és összesen 90,000 mm.-ra rug. A hetihozatalok 101,000 mm. tesznek ki.

Rozsot e héten is gyengén kínáltak és a kereslet a külföld részéről teljesen megszűnt. Körülbelül 6000 mm. forgalom után fizettek 6.60—7.50 frt budapesti paritással és Budapestre 6.80 frt, az árak készpénzfizetés mellett értendők. Uj rozsban néhány tétel 6.35 frt készpénzben budapesti paritással kelt el. A szállítási július havában történik.

Árpa (takarmány és hántolási ezélokra) változatlan maradt árában. Eladatott 3000 mm. 4.85—5.10 frton. Jobb minőségű árpában nem volt forgalom.

Zab gyengén van kinalva. Csekély forgalom mellett 5.60 frtot fizettek, elsőrendűt 6.25 frtot.

Tengeri irányzata nagyon szilárd, helyben 4.45 frt (készpénzben) engedélyeztek. Állomásokról kelt el néhány tétel és pedig Mezőtúron 3.95 frt, Újvidéken 3.85 frton.

Olajmagvak: Effektív *káposztarepcében* üzlet nem volt, az augusztus-szeptemberi határidőben pedig emelkedő árak mellett élénkebb a forgalom. Ezen határidő 12.65—12.75 frton zárul. *Vadrepce* 4.25—4.50 frtot, *gomborka* 8.— frtot, *lenmag* 8—9 forinton jegyez.

Hüvelyesek. Minimális forgalom mellett az árak a lefolyt héten is lemorzsolódtak és ma a következő inkább névleges jellegű jegyzések vannak érvényben é. p. Gömbölyű bab 6.25—6.50 frt, barna bab 6.—6.25 frt, tarkabab 5.75—6.— frt, apróbab 7.20—7.40 frt, *lenese* 8.—9.— frt *köles* 4.30—4.40 frt, *bükköny* 4.75—4.90 forint.

Heremavak. E cikkekben csak elvétve fordulnak elő apróbb eladások és fizetnek *löherért* 33—35 frtot, *luczernáért* 35—37 frtot, *muharmagért* 5—5.25 frtot, *baltacimért* 10—12 frtot.

Napi jelentés 1897. július 6.

Készbuza ma gyengén volt kinalva, a malmok jó vételkedvet mutattak és az irány megszilárdult, elkelt kb. 20,000 mm. és az árakban — különösen finomabb fajtákban — 10 krig magasabbak.

Eladatott:

Tiszavidéki:	500 mm. 81 kg. á 9.45	frt 3 óra
	100 " 80 " " 9.42 1/2	" "
	400 " 79 " " 9.40	" 3 óra
	250 " 79 " " 9.40	" sárga
	100 mm. 79 á kg. 9.30	frt 3 óra
	1000 " 79 " " 9.50	" "
	100 " 78 " " 9.20	" "
Vásárhelyi:]	4800 " 79 " " 9.55	" 3 óra
Pestvidéki:	400 " 80 " " 9.37 1/2	" "
	100 " 80 " " 9.35	" "
	100 " 80 " " 9.37 1/2	" "
	150 " 79 " " 9.25	" "
	100 " 78 " " 9.05	" "
Fehérmegyei:	250 " 78 " " 9.12	" "
	300 " 77 " " 9.12 1/2	" "
	900 " 76 " " 9.17 1/2	" 3 óra
	2300 " 76 " " 9.17 1/2	" "
F-Tiszai:	200 " 76 " " 8.80	" "
Raktáráru:	2000 " 79 " " 9.40	" "

Készrozs. Óaruban kínálat hiányában üzlet nincsen, új rozsért 7.05 frt pesti paritással júliusra ígérnek.

Árpa és Tengeri csekély forgalmu, az árak szilárdak. **Zab** tartott.

Határidők általános fedezésekre szilárdan indultak, délfele azonban realizálásokra valamivel bágyadtabbak.

Következő kötések történtek.

	Kötöttet.	Déli zárlat.
Őszi buza . . .	8.67—8.78—8.73—	8.73—7.4
Őszi rozs . . .	6.97—7.06—7.04—	7.03—0.4
Jul.—aug. tengeri	4.26—4.28—	4.27—28
Aug.—sept. tengeri	4.36—4.38—	4.37—38
Őszi zab . . .	5.43—5.47—	5.45—46
Aug.—sept. repce.	12.75—12.77 1/2—	13.75—80

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.)

A hét elején a szeszüzletben igen jó forgalom volt és élénk kereslet mellett a szeszárak 25 krral drágábban zárnak. Finomított szeszben több tétel 52.50 frton, élesztőszeszben 51.50—51.63 frton kelt el nagyban azonnali szállításra.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyers szesz e héten elején gyéren volt kinalva és minthogy a kereslet élénk, ugy készáruért 14.50—14.63 frtot kínáltak.

Galicziából ajánlat nem volt.
A kontingens nyersszesz ára Budapesten 15—15.25 frt.

Bécsi jegyzés 16.30—16.40 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 51.25—51.50 frt adózott burgonyaszeszért.

Brünni jegyzés 11.—11.63 frt exkontingens finom szeszért.

Trieszti jegyzés 8.25— frt hektoliterenként 90% magyar kiviteli szeszért.

A kivitel e héten több tétel finomított szeszt vasárolt, mely Fiumén át tovább lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak közül: Losoncz, Temesvár, Arad, Kenyérmező változatlanul, a többiek 13 kral drágábban zárulnak.

Budapesti zárulások e héten: Finomított szesz 52.50—52.75 frt, élesztőszesz 51.50—51.75 frt, nyersszesz acözva 51.50—51.63 frt, nyersszesz adózatlan 12.—12.50 frt, denaturált szesz 17.—17.50 frt. Kontingens nyersszesz —.—.

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségének jelentése 1897. július hó 5-éről. Gyümölcs és zöldség képezi jelenleg az egyedüli árucikket, melyben élénkebb a forgalom és dacára a nagy behozataloknak és olcsó áraknak, a készletek gyorsan elhelyezhetők. Befőzni való kifogástalan meggy, ugyancsak kajszinbarack keresett cikkek, ugorka is kevés van a piacon. Vaj tulbőven van, az üzlet e cikkekben igen lanyha. Közönséges vaj 70—80 krig, tea vaj 90—1 frt 10 krig jegyzünk kékent.

Baromfiárak változatlan olcsók. Tojás iránt bár valamivel kisebb az érdeklődés, mint az elmúlt héten, a jó minőségű áru nagy ládánként 24—25 frtért mindig talál bevőre.

Új burgonyában a tömeges behozatal szünetel, a miért az üzlet egészségesebb irányt vett és abnormis áringadozások megszűntek. Kisebb tételek 2.50—3 frtig adattak mmként.

Husüzlet nyáriasan csöndes.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Budapest, 1897. július 5-én.

Hus. Marhahús hátulja I. oszt. 1 q frt 52—56, II. oszt. 46—50, III. oszt. 42—46, eleje I. oszt. 50—52, II. oszt. 46—48, III. oszt. 40—45, borjúhús hátulja I. oszt. 56—56, II. oszt. 50—54, eleje I. oszt. 42—46, II. oszt. 35—40, birkahús hátulja I. oszt. 36—44, II. oszt. 34—40, eleje I. oszt. 34—40, II. oszt. 32—36, bárány kifejtve 1 db —.—, borbén —.—, sertéshus magyar szalonnával elsőrendű 1 q 53—53, vidéki —.—, szalonna nélkül elsőrendű 56—58, vidéki —.—, sertéshus pörkölt —.—, sertéshus szerb szalonnával —.—, szalonna nélkül —.—, sertéshus füstölt magyar 60—64, idegen (vidéki) —.—, sonka nyers 1 kg. 50—72, füstölt belf. csonttal 75—90, csont nélkül 0.75—0.80, sonka füstölt külf. csont nélkül 0.90—1.—, szalonna sózott 1 q 49—52.—, füstölt 54—55.0, sertéshus hordóval 52.0—53.0, hordó nélkül 51.0—51.0, kolbász nyers 1 kg. 58—60, füstölt 55—70, szalámi belföldi 130—160, külföldi —.—, malacz szopós élő 1 db —.—, tisztított —.—.

Baromfi. a) Élő. Tyuk 1 pár frt 0.90—1.15, csirke 0.50—1.15, káppan hizott —.—, sovány 1.—1.30, réce hizott 1.20—1.60, sovány —.—, lud hizott 4.20—5.—, sovány 1.60—2.50, pulyka hizott 0.—0.—, sovány 2.50—2.50. b) Tisztított. Tyuk 1 db frt —.—, 1 kg. 0.40—0.50, csirke 1 db 0.35—1.—, 1 kg. —.—, káppan hizott 1 db 0.80—1.20, 1 kg. —.—, réce hizott 1 db 1.20—2.50, 1 kg. —.—, félkövér 1 db 0.40—1.—, lud hizott 1 db —.—, 1 kg. 0.50—0.56, félkövér 1 db —.—, 1 kg. —.—, pulyka hizott 1 db 1.60—2.20, 1 kg. 45—80, félkövér 1 db 1.50—2.50, 1 kg. 40—50, ludmáj 1 db 30—1.—, 1 kg. 1.—1.40, ludzsir 1 kg. 70—0.80, idej liba 1 db 1.5—2.0.

Hal. Élő. Harcsa 1 kg. frt 0.80—1.—, csuka 0.—0.—, ponty (dunai) 0.80—1.—, süllő —.—, kecsge —.—, márna —.—, czompó 0.50—0.60, angolna —.—, apró kevert 0.20—0.25, lazac —.—, pisztráng —.—.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0.08—0.09, lefölözött 0.05—0.07, tejszín 0.24—0.36, tejföl 0.26—0.35, tehénvaj (tea) 1 kg. 0.90—1.40, I. rendű 0.70—0.80, II. r. 0.60—0.70—, olvasztott 70—1.00, Margarin I. rendű —.—0.—, II. rendű 0.—0.—, tehénturó 0.06—0.18, juhturó 30—50, lipói 0.46—0.50, juhsajt 0.20—48, emmenthali sajt 0.80—1.10, groji sajt 0.70—0.74.

Liszt és kenyérmű. Fehér kenyér 1 kg. frt 0.11—0.15, barna kenyér 0.09—0.11, rozskenyér 0.09—0.09. Buzaliszt 00 sz. 1 q —.—, 0 —.—, 1 —.—, 2 —.—, 3 —.—, 4 —.—, 5 —.—.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7—12 stoke-raui 16—18, borsó héjas magyar 7.5—14.—, koptatott magyar —.—, külföldi 14—24, bab fehér apró 7—10, nagy 5—14, szines 8—13.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 23.5—24.—, II. oszt. (1440 db.) 20—21.—, meszes —.—, orosz tojás 100 db. —.—, tea tojás 2.20—2.—, törött tojás —.—0.—.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0.40—5.—, 1 q 6.—25.—, Petrezselem 100 kötés 0.40—5.—, 1 q 12—20, zeller 100 drb 1—2.50, karalábé 0.40—1.—, vöröshagyma 100 köt. 0.80—9.—, 1 q 5.0—9.50, foghagyma 100 köt. 14—16, 1 q 2.0—8.0, vörösrépa 100 drb 0.70—0.80, fehérrépa —.—0.—, fejeskáposzta 4—10, kelkáposzta 100 drb 0.50—1.6, vörös káposzta —.—, fejessaláta 0.20—1.50, kötött saláta 20—70, burgonya, rózsza 1 q 1.40—2.70, sárga 4—4.0, külföldi 7.0—8.—, fekete retek 100 drb 0.40—1.80, uborka nagy salátának 1 drb 4—14, savanyítani való 100 drb 1—5, savanyított 1.70—5.—, zöld paprika 2—8, tök főző 3.0—7.0, zöldbab 0.05—1.12, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. 5—10, fejtett 1 lit. 10—30, tengeri 100 cső —.— karfiol 100 db —.—, paradicsom 1 kg. 0.18—0.20, spárga —.—, torma 100 db 8—12.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt —.—, közönséges alma 12—20, fajkörte —.—, közönséges körte 14—30, szilva magvaváló —.—, vörös —.—, aszalt 12—29, cseresznye olasz 20—65, közönséges 6—16, meggy faj 20—35, közönséges 9—18, ribizli 5—12, barack kajszin 15—40, ősz —.—, dinnye görög nagy 100 drb —.—, görög kicsi —.—, sárga, faj —.—, közönséges —.—, szőlő 1 q —.—, csemege —.—, dió (faj, papírhéjú) 24—32, közönséges 16—22, mogyoró 26—56, gesztenye magyar —.—, olasz —.—, narancs messinai 100 drb 1.50—2.40, pugliai —.—, mandarin 0.—0.—, citrom 1.20—1.60, füge, hordós 1 q 15—18, koszorú 17.50—20, datolya 42—54, Mazsolaszőlő 44—60 Egres 1 lit. 4—6 kr, Éper 1 kg 20—0.40.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 30—0.52, II. rendű 18—30, csöves —.—, (száritott) —.—, köménymag —.—, borsókamag —.—, mák 1 q. frt —.—, méz csurgatott 0.32—0.50, sejtékben 1 kg. 1.—1.—, szappan szín 24—25.—, közönséges —.—, fehérbor asztali palaczkban 1 lit. 0.40—0.60, vörös asztali palaczkban 0.55—0.85, házi pálinka palaczkban 0.—0.00, ásványvíz palaczkban —.—.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-uteza, 1897. július 6. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott községekben 156 szekér réti széna, 3 szekér muhar, 17 zsupszalma, 5 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 37 szekér egyéb takarmány (löhére, uczerua, zabosbüköny, koles s.a.), 700 zsák szeeska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 200—280 muhar új —.—, zsupszalma 1100—1300, alomszalma 140—160, egyéb takarmány —.—, löhere —.—, takarmányszalma —.—, tengeriszár —.—, luczerua —.—, sarju —.—, szalmaszeeska 180—200, széna —.—, új —.—, zabosbüköny 240—260. Összes kocsiszám 222, súly 222000 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavasár. Julius hó 6-án A székesfővárosi közdögőhid és marhavasár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 1140 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 68 db növendék élő borju, — db élő bárány; — drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány, — drb élő kecske.

A borjuvásár lassu lefolyásu volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 14—20 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 26—38 frtig, kivételesen 40 frtig sulyra, növendék borju — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 19—22— frtig sulyra. Öltött borju: belföldi —, kiv. —, tiroli — frtig, galicziai — frtig, növendék borju — frtig dbkint, öltött bárány — frtig, bécsi — frtig sulyra. Élő bárány — frtig, kivételesen 0— frtig páronkint. Élő kecske — frtig páronkint. Hizlatt ürü —.—.

Bécsi vágómarhavasár. 1897. július 5. A bécsi marha- és huspénztár jelentése.

Összes felhajtás 4604 db. Ebből magyar 2872 db, galicziai 1034 db, bukovinai —, németországi 698 db, hizott 3523 db, legelő — db, fiatal 1081 db, ökör 3299 db, bika 651 db, tehén 553 db, bivaly 101 db.

A szombati vesztegvására 335 db hajtatott fel. A felhajtás a mult hetéhez képest 150 dbbal gyengébb volt. Az üzlet menete a vásár kezdetén meglehetősen élénk irányzatnak örvendett, az árak prima minőségűnél 1/2 frttal, közép igavonó ökröknél 100 kiló után 1 frt emelkedés konstatalható a mult heti árakhoz képest. A vásár hangulata az irányzat változtatásával az áremelkedést visszaszorította. A vásáron kevés kivétellel mind eladatott.

Árak: prima magyar 31—33 1/2 (34 1/2) frt, szekunda 28—30 frt, tertia 24—27 frt. Galicziai prima 32.—35.— (—) frt, szekunda 26—31 frt, tertia 25—27 frt. Német prima 35—37— (—), szekunda 31—34, tertia 27—30 frt. Konzervökrök —.— é. s., rosszabb minőségű 22—25 frt é. s. Bika 20—30 frt é. s., tehén 19—30 frt é., bivaly 15—20— frt é. s. (Kizárólagosan élősulyra minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmendezdők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 árért, a kiverésért pedig 35 krtkap.)

Egyesládások: Magyar hizó ökrök. Eladók:

	Ár	Ár
Blau testvérek, Temesvár	34 1/2	32
Hacker L., Sopron	32	31 1/2
Hacker Miksa, Sopron	29	27
Hacker Mór, Sopron	29	26
Gr. Harrasch uradalom, Prugg	29	—
Löwinger Ignác, Jánosháza	28 1/2	28
Löwinger Sal. Nyöger	27	24 1/2
Löwinger József, Sárvár	28	27
Neumann testvérek, Arad	34 1/2	29 1/2
Rechnitzer Max, Nemesvid	28	—
Schimmel M., Bruch	25	—
Schwartz M., Mátészalka	33	—
Singer Ig., Nagy-Malos	29	27
Szalacsy J., Venta-puszta	27	26
Windisch József, Zákány	29	23 1/2

Erdélyi hizó ökrök. Eladók:

Br. Bors és tsa, M. Vásárhely	32	29
Farkas & Illyés, Marosvásárhely	32	—
Farkas & Mendl, Szászrégen	34	32

Német hizó ökrök. Eladók:

Blau testvérek, Temesvár	37	36
Hacker Miksa, Sopron	34 1/2	31
Neumann testvérek, Arad	37	34 1/2
Heinrich Ignác	35	—
Huber Salamon, Wischau	34	32
Józsefvárosi spiritusz-finomító-gyár, Temesvár	37	34
Pollak Max, Prerau	35	33
Schnabl H., Ung-Brod	30	25
Seidl, Jokl és Bloch, Kremsier	36	34
Seidl & Bader, Pohrlitz	37	34 1/2
Singer Ig., Nagy-Malos	32	30
Winterstern Carl, Göding	37	34

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztegvásár ezentul szombaton tartassék meg. A vesztegvásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendeltetésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárolt megyék közül a következő vármegyék vannak tüdővész és száj- és körömfájás miatt zár alá helyezve, és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: 1. Tüdővész miatt a következő megyék: Árva, Liptó, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Szepes és Trencsén, továbbá Pozsony sz. kir. városból. 2. Száj- és körömfájás miatt a következő megyék: Bars és Nógrád, továbbá Selmecz-Bélabánya sz. kir. város.

Horvátországból száj- és körömfájás miatt Zágráb és ennek járásai.

Az itt elő nem sorolt vármegyékből az ismeretes feltételek mellett állatok szabadon szállíthatók a vesztegvásárra.

Bécsi sertésvásár. 1897. július 6-án. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 5143 db lengyel, 3373 db bakonyi. A vásár igen lanyha. Árak különként élősulyban fogyasztási adó nélkül: prima 43—44.50 kr, kivételesen 45 kr, közepes 38—42.50 kr, süldő 32—42 kr.

Bécsi szurómarhavasár. 1897. július 1-én. Felhozott: 3847 borju, 2776 élő sertés, 915 kizsigerelt sertés, 229 kizsigerelt juh, 254 bárány.

A borjuvásár nagyon lanyha volt és gyenge érdeklődéssel járt, az árak különkint 4—6 kral estek. Kizsigerelt sertések a nagy meleg miatt lanyha irányzat és nyomott árak mellett csak nehezen voltak tudhatók.

Árak kilogrammonkint: kizsigerelt borju 40—56 kr., prima —.— kr., primissima —.— kr., élő borju 30—40 kr., prima 42—46 kr., primissima 48—52 (—) kr., fiatal sertés 32—43 kr., kizsigerelt sertés nehéz 44—48 kr., süldő 40—48 kr., kizsigerelt juh 22—34 kr., bárány páronkint 4—10 kr.

Bécsi juhvásár. 1897. július 1-én. Felhajtás 438 db juh.

Tekintettel a csekély felhajtásra, az üzlet annak mérvéhez volt alkalmazva.

Árak: páronként 15.—21.— frt.

Párisi juhvásár. 1897. július 5-én. Felhajtás: — db juh. Irányzat —.—.

Szerkesztői üzenetek.

Sch. K. urnak K.-Czell. A kéredezett tárgyban illető rovatvezetőnk lapunk mult évi 67. számában, az 1189. lapon egy alapos és kimerítő utasítást közölt volt. Méltóztassék azt átoltvasni; mert lehetetlen egy kérdést minden évben variálni. Az illető munka még nem jelent meg, de már az utolsó simításokat végzik rajta. Reméljük, nemsokára hird adhatunk megjelentéről.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Buday Barnabás.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI Géza gróf. Alelnök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, KOMJÁTHY BÉLA, PÉCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÖNTI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megalégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival te emes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjait számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmáseleséget
tüzkár ellen a szövetkezet

tetemesen olcsóbban

biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszagadják, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatl terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

A díjak fizetését a felek kívánatára váltó ellenében szeptember elsejéig halasztjuk.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 3019

1170/1897. sz.

Földhaszonbéri hirdetés.

A magy. kir. közalap. uradalom tulajdonát képező Temesmegyében fekvő és alább jelzett birtoktest 1897. évi október 1-től számítva tizenkettő (12) évi időtartamra újra haszonbérbe fog adni: és pedig a ligeti 971¹⁴⁹⁸/₁₆₀₀ hold.

A bérbeadás iránt a zárt ajánlatu tárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverés

1897. július 22-én délelőtt 10 órakor fog a Buziáson székelő közalap. gazd. ker. főtiszttség hivatalos helyiségében megtartani.

Ezen árverésre bérelni szándékozik azzal hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlataikat, melyben a holdanként megajánlott haszonbéri összeg számokkal és bütökkel kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, a fenti határidő előtt nyújtják be alólírott főtiszttséghez és a borítékon jelölik meg az ajánlat jellegét.

Bánatpénzül a bérelni szándékolt birtoktest minden holdja után Egy (1) forint teendő le készpénzben, vagy az állam által óvadékképesnek elfogadott értékpapírokban.

Kikiáltási ár holdanként 8 frt 08 kr.

Oly egyének, kik gyámi hatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén a kik az uradalommal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármi czimen perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkésve érkezett, vagy utóajánlatok, valamint kellően fel nem szerelték figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak tartatik fenn.

A részletes haszonbéri feltételek a ker. főtisztsegnél Buziáson, valamint a csákovai m. kir. közalap. ispánságoknál a szokásos hivatalos órák alatt betekintheők.

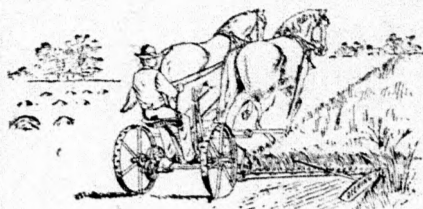
Buziáson, 1897. évi június hó 30-án.

M. kir. közalap. ker. főtiszttség.

4044

Propper Samu mezőgazdasági gépraktára

Budapest, Váci-körut 52.

Deering-féle kaszálógép.

Ajánlja

leszállított áron a jelen idényre

SACK RUDOLF

legújabb rendszerű és a legmesszebb menő igényeknek is megfelelő

többsoros répakapálógépeit, eredeti

Sack aczélekeit

és azokra ugy a szőlő, mint burgonya, kukorica stb. mivelése céljából szerelhető készülékeket.

Ez alkalommal különösen felhívja a t. gazdaközönség becses figyelmét az általa képviselt **DEERING-féle** a világ legnagyobb amerikai aratógépgyárának **hirneves fűkaszálógépeire, marokrakó- és kévekető aratógépeire,**

valamint egészen aczélből készült **SZENAGYÚJTÓ** és szénaforgató gépeire, mely gépeket teljes jótállás mellett szállítja jutányos áron.

Bizonyítványok fenti gépekről, kimerítő árjegyzékek és készséges felvilágosítások.

Magy. kir. államvasutak.
918334/97/AIV. sz.

Hirdetmény.

(Menetrend változása kaposvár-fonyód-fürdőtelepi vonalon.)

A kaposvár-fonyód-fürdőtelepi vonalon a Kaposvárról fonyód-fürdőtelep felé közeledő egyes vonatoknak menetrendje azon ezélekből, hogy a vonat az utóbbi állomáson a déli vasút gyorsvonataihoz csatlakozásba hozassanak f. évi július hó 1-től kezdve alábbiak szerint megváltozik.

A 8412 sz. vegyesvonat Kaposvárról reggel 7 óra 25 perczkor indulni és fonyód-fürdőtelepre d. e. 10 óra 25 perczkor érkezi; a 8414. sz. vegyesvonat Kaposvárról d. u. 3 óra 15 perczkor fog indulni és fonyód-fürdőtelepre este 6 óra 4 perczkor fog érkezi.

Ezenkívül a fonyód-fürdőtelepről jelenleg d. e. 10 óra 50 perczkor Kaposvár felé induló 8413. számú vegyesvonat menetrendje is egyidejűleg olyképp fog módosulni, hogy fonyód-fürdőtelepről indulási idejének változatlanul hagyása mellett Kaposvárra d. u. 2 óra 40 perczkor fog érkezni. Budapesten, 1897. június 26-án. Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Megrendelést idejékorán kérek.

„Philadelphia“ amerikai kézi-pázsitkaszáló-gép.

Mint a legjobb pázsitkaszáló-gép közkedveltségnek örvend, száznál több kintetés. — A. Pázsitkaszáló gép, mely 5"-ig vág:

Nagyság-száma	3/0	2/0	0
Vágó szélesség	21	26	31 cm.

ára darabonként frt 22.— 25.— 28.—

B. Új park-pázsit kaszáló-gép, magas kerekkel és magas késhengerrel, mely minden füvet 8" magasságig vág:

szám 1a	2a	3b.
vágó szélesség	36	41 50 cm.

ára darabonként frt 37.— 42.— 52.—

A 3b. számú gép négy csavarkéssel van ellátva.

BÁLINTH SÁNDOR

WIEN 3/3. Salesianergasse 8/I.

Szétküldés rövidség kedvéért UTÁNVÉT mellett.

Magy. kir. államvasutak.
84183/97/C. II. sz.

Hirdetmény.

Rajna-westf.-oszt. magy. vasuti kötelék.

Folyó évi július hó 1-től való érvénnyel a kassa-oderbergi vasut Krompach állomása és a magy. kir. államvasutak Ózd állomása a fenti kötelék forgalomban vas stb. szállítására fennálló 12. kivételes díjazásába az alábbi részdíjtablettal felvételük, u. m.:

A) táblázat.

Magyar állomás	Tulajdonos vasut	100 kg-ot márkafennigben									
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	
I. csoport											
Krompach	K. O. B.	209	—	—	—	—	—	299	—	—	
Ózd	U. Szt. E.	374	216	155	216	123	123	320	185	185	
II. csoport											
Krompach	K. O. B.	177	99	99	99	86	86	177	99	99	
Ózd	U. Szt. E.	299	181	181	181	110	110	299	181	181	

Budapest, 1897. évi június hó 24-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjazatik.)

**Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1000 frt pályadíjjal jutalmazott
és még ez év folyamán kiadandó**

GAZDASÁGI KÖNYVVITELTAN

alapján összeállított

GAZDASÁGI KÖNYVVITELI NYOMTATVÁNYOKBÓL

sz. nyom.	iv kr.	sz. nyom.	iv kr.	sz. nyom.	iv kr.
1. „Előjegyzési könyv kül- és beliv	1 2	14. „Épületeltár, kül- és beliv	1 6	28. „Mérleg	1 10
2. „Napszámber és szakmányber ki- mutatása	1 6	15. „Telekeltár, kül- és beliv	1 6	29. „Próbacséplési jegyzék	1 5
3. „Leszámolási könyv	1 3	16. „Termény és anyag leltár, kül- és beliv	1 6	30. „Vetési és aratási jegyzék	1 5
4. „Szegődmény-táblázat, kül- és beliv	1 6	17. „Letéti napló	1 3	31. „Ellési jegyzék (csikó és borju)	1 5
5. „Szemesgabona kimutatás, kül- és beliv	1 6	18. „Eleven leltár, kül- és beliv	1 6	32. „Termés-kimutalás	1 4
6. „Csépletlen gabona „ „ „	1 6	19. „Szegődmény-level	1 1	33. „Ellési jegyzék (bárány és malacz)	1 5
7. „Napszámber jegyzék „ „ „	1 4	20. „Ló- és szarvasmarha-kimutatás	1 6	34. „Darálási jegyzék	1 5
8. „Tejeladási jegyzék, kül- és beliv.	1 5	21. „Juh- és sertés-kimutatás	1 6	35. „Fejési napló	1 5
9. „Pénztári napló, kül- és beliv	1 6	22. „Különféle tárgyak kimutatása	1 6	36. „Gazdasági napló	1 2
10. „Pénztári főkönyv, bevételi kimu- tatás, bel- és küliv	1 6	23. „Fogyasztási anyag	1 6	37. „Trágyázási	1 2
11. „Követelések jegyzéke, bel- és küliv	1 6	24. „Tüzelő anyag	1 6	38. „Cséplési jegyzék	1 5
12. „Gép- és eszközeleltár „ „ „	1 6	25. „Szerszámfa	1 6	39. „Tejelés-kimutatás	1 2
13. „Pénztári főkönyv kiadási kimutatás	1 6	26. „Allati termények	1 6	40. „Takarmányozási előirányzat	1 6
		27. „Póttakarmány „ „ „	1 6	41. „Vetési előirányzat	1 6
				42. „Takarmányozási jegyzék	1 5

állandóan raktárt tartunk.

Összeállította: SUSCHKA RIKÁRD

a magyaróvári gazd. akadémia gazd. intézője.

Az összes nyomtatványokból **mintafélek** az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek 2 frt 20 kr. előleges beküldése mellett portómentesen küldetnek. — Rövid utmutatás ára 20 kr.

Arjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Megrendelések

a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalához IX. kerület, Üllői-ut 25. sz. küldendők.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek).

Á r a k:

Nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolságu rendelési állomások szerint 130—140 frt között változik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egy-együleti tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Magyar királyi államvasutak.
81735/97/CL sz.

Hirdetmény.

Gács-magyar kötelek forgalom. (Budapest-Angyalpölde állomás felvétele a köteleki díjszabásba.)
A gács-magyar kötelek forgalom 1894. évi július hó 1-től érvényes II. rész 1. díjszabási füzetben, egyrészt a cs. és kir. szab. Ferdinand-császár északi vasut gácsországi állomásai (bezárolag) Krakó és Oswiecin közös állomásokat, másrészt Budapest-Lipótváros közötti forgalomra valamint az 1894. évi szeptember hó 1-től érvényes „Rovatolási díjtételek“ című díjszabási füzetben egyrészt a cs. kir. osztr. államvasutak gácsországi és bukovinai állomásai, másrészt Budapest-Lipótváros közötti forgalomra foglalt díjtételek Budapest-Angyalpölde is nyerne alkalmazást.
Budapest, 1897. június hó 18-án.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.
(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.
84010/97. szám.

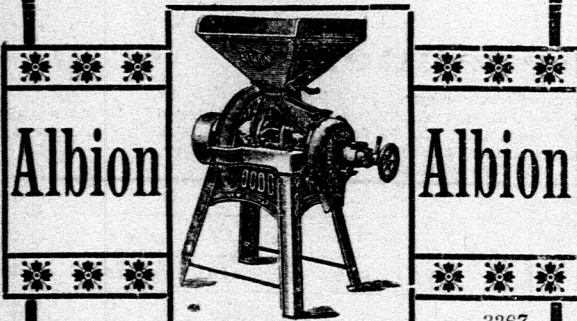
Hirdetmény.

(Osztrák-magyar-román vasuti kötelek. — A Verociorován át való forgalom irányításának újból megnyitása.)

A Lelesli és Bals román állomások között a víz okozta forgalmi megszakításnak megszüntetése folytán, az ez alkalomból a forgalomnak Verociorován át való irányítása tekintetében tett összes korlátozó intézkedések és az azzal összefüggésben levő, azt osztr. magyar román köteleki díjszabás II. rész 1. és 2-ik füzetében foglalt I. és II. kilométer mutatókban a szállítási érdek bevalása utáni díjtételek, illetve a szállítási határidő kiszámítására nézve Verociorova csomópontig jelzett kilométer távolságok érvényességének részbenbeni megszüntetése, ismét hatályon kívül helyeztetnek.
Budapest, 1897. június hó 16-án.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.
(Utánnomás nem díjaztatik.)

HARRISON MC. GREGOR & CO.

Albion

Albion

daráló-gépei

a legjobbak. Kapható

Graepel Hugónál,

Budapest, V., külső váci-ut 46.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:
A sertés javítása és hizlalása
gazdák és hizlálók használatára.

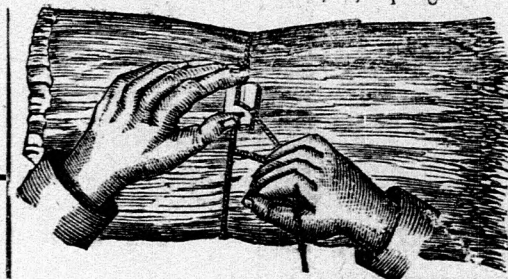
Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

Kévekötő fonalat gyorskötéshez

jutafonalból fa-záró készülékkel, (osztrák magyar monarchia és Németországban szabadalmazott) ugy-szinte mindennemű kötélárut szállít a bécsi gőz-kötél gyár

LUDVIG MACHOFSKY WIEN, I., Operngasse 4.

Földbirtokosok és gazdálkodók

becses figyelmébe!

Miután az 1896. évi aratási idény alkalmával a föld-birtokosok tulnyomó része a kazalok betakarásához **Kölesönponya intézetem** vette igénybe s hogy ezen intézet élénk felvirágzásnak indult, csakis annak tulajdonítható, **hogy céljainak teljesen megfelelt**, úgy hogy ez idény szükségessé vált kölesön-intézetem raktárát **nagyobb mennyiségű új ponyvákka gyarapítani.**

Bátorkodom a jövő aratási és cséplési idényre **kölesönkazalponyváimat 96 cm. és 48 cm.** méretekben, valamint kölesönzsákjaimat **olesó kölesöndtj mellett** ajánlani.

Eladásra ajánlok új és használt zsákokat, új és használt telített ponyvákat bármily nagyságban, ugy-szintén behordáshoz szekerponyvákat csimvat szövetből 6 frt és 7 frt 50 kr., jutta szövetből 3 frt 50 kr. és 4 frt 50 kréért.

NAGEL ADOLF BUDAPEST,
V., Arany János-ut. 12.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vételnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Tisztelettel kérjük mindazokat, kik valamely jellegű hirdetésre ajánlatukat kiadói-vatalunkba küldik, azokhoz a megfelelő levélbélyeget csatolni sziveskedjenek, mert a kiadói-vatalt az saját költségén nem továbbíthatja.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gazdasági
vagy több évi gyakorlattal bíró izr. nős ispán, ki a gazdaság szakmájában jártas, keresetük, állásuk augusztus elsején be kell tölteni. Évi fizetés 300 frt, convencio, marha és sertés tartás. Kérvények és bizonyítványok másolatai Ungár Lajoshoz intézendők O-Moraviczára. Személyes bemutatás szükséges. 4021

Méltóságos

gróf Almásy Dénes ur gyula-vári varsándi uradalomban egy gazdasági irnok, esetleg ellenőri állás üresedésbe jön. Ezen állásra pályázni kívánók küldjék sajtókezelőnek írt s hitelesítetlen bizonyítvány másolatokat felszerelt kérvényeket, melyben gazd. akadémia vagy valamely felsőbb gazd. tanintézet (földműves iskola ki van zárva) elvégzését s eddigi alkalmatosságukat kell igazolniuk f. hó 20-ig aulított címre. Csak nőtlen egyének pályázhatnak. Olyanok, akik gazdasági központi iradókban számveteli teendők végzésénél már alkalmazva voltak s a német nyelvet, teljes felszereléssel, méhészettel, pergetéssel, szóval minden hozzáfaló kellekekkel ellátottak okát végett még ez év szeptember havában 600 frt készpénz fizetés mellett eladó. Ugyanott 10 métermázsra pergetett fehér akácmez is eladó mm-ként 45 forintjával, edények külön darabonként 3 frt 50 krajával. Hol? felvilágosítást nyújt a kiadói-vatalt. 4047

Csepléshez

egy fiatal ember kerestetik, ki ily minőségben már alkalmazva volt, ajánlatok bizonyítvány másolatok kíséretében Kis-Hör-csöki gazdaság u. p. Káloz (Fehérmegye) intézendők. 4046

Cseplés idejére

két-három hónapra felvétetik egy megbízható egyén, ki már ily minőségben más gazdaságokban is alkalmazva volt. Czim a kiadói-vataltban. 4041

Sajtos,

gyakorlott, kerestetik azonnali belépésre egy uradalomba. Czim a kiadói-vataltban. 4039

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdatiszt,

izraelita, 26 éves, nőtlen, katona, kiülölgát mint számvevő tiszt, több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, szerény igényekkel állását óhajtja változtatni, jó bizonyítványokkal szolgálhat. Czim a kiadói-vataltban. 4042

Kompanistának

ajánkozik nagyobb bérletbe idősebb ur mellé fiatal 33 éves mindegyiknek megfelelő nőtlen gazda. Czim a kiadói-vataltban. 3990

Gazdatiszt

állást keres azonnali belépésre egy végzett gazda, tíz évi gyakorlattal, hároméve egy 2000 holdas gazdaság önálló kezelője, jártas a gazdaság minden ágában cukorrépa termesztés, hizálás, állattenyésztés és lovak idomításában, czim a kiadói-vataltban. 4025

Gazdaság.

Elméletileg és gyakorlatilag képzett technikai szeszgyárvezető, ki bel- és külföldi nagyobb vállalatoknál működött és szeszgyárakat berendezett; a legjobb eredmény biztosítása mellett gazdasági szeszgyárvezetőnek ajánkozik; ugyszintén hajlandó a szeszgyárt üzembé hozni. Czim a kiadói-vataltban. 3921

Gazdatiszt,

kitünő praxissal és jó ajánlatokkal, jártas a gazdaság minden ágában, izr., nős, állást keres. Czim a kiadói-vataltban. 3978

Gazdatiszt,

34 éves, róm. kath., ki földműves iskolát végzett, cukor-repatermesztésben, állattenyésztésben, hizálásban és tejgazdaságban jártas, azonnali belépésre állást keres. Szíves megkeresések Kovács Antal címre Dr. nje Zákány mellett kéretnek. 4034

ÁLLATOK.

Özbak,

2 éves, 1 hónapos kora óta istállóban nevelt, igen szépen fejlődött, rendkívül szelid, jutányos áron eladó. Hol, meg tudható a kiadói-vataltban. 4007

Megvételre

keresek 200-300 darab közepfinom, nagytestű 2-4 éves egészséges ürüt. A végső ár megjelölése mellett kérem a netáni ajánlatokat alólítotthoz intézni. Koller István Alsó-Rajkon, utolsó posta Geise (Zala megye). 4033

Eladó

méhészet. Gödöllő vidékén a vasuti állomástól egy órányira, egy 60 törzből álló méhészeti 1897. évi fiatal terményei anyákkal, 1898. év tavaszig el látva méz bőséggel, jó meleg tartó kaptárakban egyleti mézettel, teljes felszereléssel, méhészettel, pergetéssel, szóval minden hozzáfaló kellekekkel ellátottak okát végett még ez év szeptember havában 600 frt készpénz fizetés mellett eladó. Ugyanott 10 métermázsra pergetett fehér akácmez is eladó mm-ként 45 forintjával, edények külön darabonként 3 frt 50 krajával. Hol? felvilágosítást nyújt a kiadói-vatalt. 4010

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2, (3) éves 3944

növendék ökor és üsző borjakat megvételre ajánlanak, **KLEIN ÉS SPITZER** Kis-Czeelli kereskedők. Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtnak.

Lengyeltóti

uradalom Szentgyörgyi kerületében eladó felezzsámú tisztavérü tenyésztésre alkalmas magyar szarvasmarhák: 2 drb 2½ éves bika, 12 drb borjastehén, 12 drb beüzött meddőtehén, 11 drb beüzött 4 éves üsző, 12 drb 3 éves üsző 6 drb 2 éves üsző. Felvilágosítással szolgál: Paulinyi János intező, posta Lengyeltóti, vasuti állomás Fonyód-fürdőtelepi (Somogy-megye). 4035

Eladó

egy 10 lőerejű öt éves Nicholson-féle

cseplőszekevény,

mely a legújabb kenőszelenczékkel van ellátva, legjobb karban, csupán feles szám miatt eladó. Felvilágosításokkal a Kis-hör-csöki gazdaság u. p. Káloz (Fehérmegye) szolgál. 4045

VEGYESEK.

Szabadalmazott

tíz évig is eltartó kévekötelek

4½ m/m vastag, 150 c/m hosszú egy posta csomag 200 drb-al 1 frt 60 kr 1000 drbot 7 frtért Ugyanily

portiókötelek

6 m/m vastag, 200 c/m hosszú, egy posta csomag 100 drb 1 frt 60 kr. 1000 darab 15 forintért szállít utánvét mellett; ugyszintén más gazdasági kötélne-műeket ajánl legjutányosabb árakon

Bellán Mátyás, Bács-Cséb. 3033

A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-ik törvényezik alapján összeállított:

Káté községi

mező- és

hegyőrök

számára.

Ára portómentes küldéssel 20 krajczár.

Káté az uradalmi csöszök számára.

Ára portómentes küldéssel 20 kr.

Összeállította:

dr. BALKAY BELA.

Mindkettő esinos zsebkönyvalaku keménytablába van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

M. kir. államvasutak.

98315/97. sz.

Hirdetmény.

(Az 502. és 501. sz. predeali gyorsvonatoknak ideiglenesen Arad-Tövisen át való közlekedése.)

A Budapestről este 9 óra 15 perckor Kolozsváron át Predeálra induló 502. sz. és a Predeálról Kolozsváron át Budapestre reggel 7 óra 50 perckor érkező 501. sz. gyorsvonatok, a Magyar-Nádas és Egeres állomások között fennálló forgalmi akadály tartama alatt, Szolnok-Arad-Tövisen fognak közlekedni olykép, hogy emellett ezen gyorsvonatok forgalma a Budapest-illetve Szolnok-Nagy-Váradi vonalrészén is változatlanul feuntartatik.

Ezen utirányon át az 502. sz. gyorsvonat Budapestről először f. évi július hó 2-án indul és Budapestre először július hó 3-án érkezik.

Ezen intézkedéssel egyidejűleg a Csucsáról reggel 4 óra 49 perckor induló és Nagy-Váradra reggel 8 órakor érkező 523. sz. vegyesvonat forgalma szünetelni fog s helyette ezen vonalrészén egy gyorsjáratu személyvonat forgalomba helyeztetni, mely Csucsáról reggel 4 óra 2 perckor indul és Nagy-Váradra reggel 7 óra 17 perckor érkezik.

Budapest, 1897. június 30-án. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazatik.)

Főlözletlen

tejből készült juhsajt hetenként 100 kgrm. kapható alólirtaknál kgja 32 kr.-ért Tarna-Szent-Miklósi állomásra szállítva. Spitzer testvérek, posta Pely Hevesmegye. 4026

Megjelent

Rövid utmutatás

a gazdasági könyvviteli nyomtatványokhoz.

Ára 20 kr.

Portómentesen 25 kr.

Megrendelhető a

„KÖZTELEK”

kiadói-vataltánál.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Pozsony Ujváros állomásunk felvételi épületének, továbbá az áruraktárnak, rakodónak és a mozdonyszinek bővítési körül eszközendő munkák biztosítására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk. A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó bővebb adatok, valamint a végrehajtást szabályozó részletes szerződési és pályázati feltételek az aulított üzletvezetőség pályafentartási osztályának hivatalos helyiségében (Teréz-körút 62. sz. I. em. 18. ajtó) és pozsony-komáromi osztálymunkés-gyűnknel Pozsonyban a hivatalos órák alatt megszereshetők és ez alkalommal a tervek is megtekinthetők. Jogérvényes és szabályszerűen bélyegzett ajánlatok legkésőbb f. é. július hó 14. déli 12 óráig általános osztályunk vezetőjénél Teréz-körút 62. sz. I. emelet 6. ajtó nyújtandók be következő felirattal: „Ajánlat Pozsony Ujváros állomás felvételi épületének, az áruraktárnak rakodónak és mozdonyszinek bővítése körül végzendő munkákra”. Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. július hó 14-ik déli 12 óráig 450 frt azaz négy százötven forint készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban budapesti balparti gyűjtő-pénztárunknál Teréz-körút 62 földszint lefizetendő. Az értékpapirok a budapesti illetve a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerint, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadtnak el. Posta utján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel. Az ajánlatokhoz a bánatpénz befizetéséről szóló letéjegyek nem csatolandók. Az ajánlatok közötti szabad választási jogot magunknak fenntartjuk. Budapest, 1897. július hóban.

Az üzletvezetőség.

A magyar

gazdatisztok és erdőtisztok országos egyesülete ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérles uraknak állásközvetítő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való fölvilágosítások és közvetítések díjmentesek.

Mezőgazd. és erdészettel foglalkozó nyugdíjintézete. Eszközöl biztosításokat: nyugdíjra, és özevgyi díjra, mezőgazdasági, erdészeti és ezekkel rokon foglalkozásu egyének számára a legelőszöb díjtételekkel, mert nem nyereszkedésre alakult vállalat. Kivánatra alapszabály díjtáblázzal és bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: Budapest, IX. ker., Köztelek Utját-ut 26. sz. alatt.

Törleszt. kölcsön

földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becserkék alapján 20-60 frt közt időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor pénztárából nem mondhat fel. Csekély kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyoltás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Reklámlás csak a telek-kevényi hivatal, hatásterítő. Czim:

Ingtalan- és Jelszó-

Forgalmi-Intézet,

Budapest, Váci-körút 39.

Legnagyobb Ingatlan- és Jelszó- Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedül, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Eladó

az ujszászi uradalomban egy használt 10 lőerejű Clayton-Shuttleworth-féle gőzmozgony a hozzá való cseplőgéppel együtt és külön is. Megtekinthetők vasár- és ünnepnapok kivételével a vasutállomás melletti major gépfészterében, hol a gépész megmutatja. Levélbeli tudakozódásra felvilágosítást ad a számtartói hivatal. Ujszász állomása a rákos-ujszási vasutnak. 3938

Fischer J.

zsákvári raktárban Budapest, Nagy-Korona-u. 18. vízmentes ponyvák kölcsonben, valamint új és egyszer hszsználathban volt vízmentes ponyvák jutányosan kaphatók. 3768

Repczeponyvak

drbonként 3 frittól feljebb.

Bibor-heremag

100 kgrja

13 forint

Haldek

magnykereskedésben

Budapest, Károly-körút 9.

Kevés

pénzzel olesó jó bérlet azonnali vagy Novembertől átadatik 320 hold szántó 71 röt 96 legelő, czukorrépa-, repce-, buza-termelés kétozernegyszász bérterősség. Nyitavölgyben vasut helyben; czim a kiadói-vataltban. 4027

Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

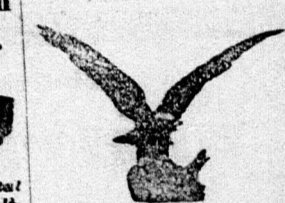
Németország-Zimony átmeneti forgalom. (I. díjzabási pótlék életbe léptetésre.)

A fenti forgalomnak 1895. november hó 1-től érvényes díjzabásához f. évi július hó 1-én az I. pótlék lép életbe, mely ujonnan felvett állomások díjtételeit, továbbá helyesbítéseket és módosításokat tartalmaz.

Ezen pótlék a részes vasut igazgatóságoknál 20 fillérről szereshető meg.

Budapest 1897. jun. 11.

A magy. kir. államvasutak egzsersmind a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazt.)

Ó csász. és kir. Fensége József főherczeg és Ó királyi Fensége Fülöp Szász-Coburg-Gothai herczeg udv szállítója

Dr. Lendl Adolf,

tanár 3040

praeparatoriuma

és

tanszerkészítő

Intézete

BUDAPEST,

II. Donát-u. 7.

Legmagasabb és magas elismerések; aranyérmek, díszoklevél stb. stb. miniszteri ajánlások. 2036

Ajánkozik

emlősök és madarak

természeti, művészi éstar-tós kitömésére.

Jutányos árak.

Az állatok friss állapotban előleges praeparatio nélkül küldendők be.

Magy. kir. államvasutak.

79748/CII. szám.

Hirdetmény.

(Keletnémet-magyar vasuti kötelek. — Közvetlen szállítás Rummelsburg-Rangirbhf és Tempelhof-Rangirbhf állomásokkal való forgalomban.)

1. Rummelsburg-Rangirbhf (berlini kir. vasutigazgatóság) állomással való forgalomban elszállításra kerülő küldemények közvetlenül számoltatnak el a fenti kötelek díjzabásában Berlin-Schles. Bhf. állomás részére kintüntetett díjtételek alapján

2. Tempelhof-Rangirbhf. (berlini kir. vasutigazgatóság) állomással való forgalomban elszállításra kerülő oly teherárú (darabárú és kocsiarakomány) küldemények, melyek ezen állomáson átrovatoltanak, vagy az ottani vasuti főműhely, illetve pályafelügyelőség által feladatnak avagy azok színőre rendezékek, közvetlenül rovatoltatnak a fenti kötelek díjzabásában Berlin-Anhalt-Dresdner Bhf. állomás részére kintüntetett díjtételek alapján.

Ezen intézkedés f. évi július 1-én lép hatályba.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is. (Utányom. nem díjazatik.)

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekéssel** talajművelésre vállalkozik 3171

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

Magy. kir. államasutak.
9514/97.CI. szám.

Hirdetmény.

(A magy. kir. államasutak által kezelt h. é. vasutak közös áruhátszabásának új kiadása.)

Folyó 1897. évi augusztus hó 1-én a m. kir. államasutak kezelése alatt álló h. é. vasutak közös áruhátszabásának (II. rész) új kiadása lép életbe. Evvel egyidejűleg a nevezett h. é. vasutakon 1895. évi december hó 1-től valamint a nagyikindia-agybeeskereki és szatmár-nagybányai h. é. vasuton a megnyitás napjától és a taracsvölgyi keskenyágányu h. é. vasuton az 1896. évi október hó 1-től érvényes áruhátszabások összes pótlékaikkal együtt valamint a fentnevezett díj-szabáshoz tartozó 1897. január 1-től érvényes függelék hatályon kívül helyeztetik.

A díj-szabás azon új kiadásába vétettek a székesfehérvár-sárbogárdi, szeged-szörög-karlovai és szegvár-bátaszéki h. é. vasutak, melyeken a díj-szabás csak az illető vasutak megnyitása napjától lép érvénybe.

Ezen díj-szabás egyes h. é. vasutakon díj-részkéleket, viszont azonban csakélyebb, a díjtételek szabályozásával összefüggő díjmeléseket is tartalmaz, mely utóbbiak ugyancsak f. évi augusztus 1-én lépnek hatályba.

A díj-szabás és függeléke külön-külön magyar és német kiadásban fog megjelenni és a m. kir. államasutak igazgatójánál (Csengery-utca 33.) július végén lesz kapható. Egy díj-szabásnak ára 2 korona, a függeléknek ára 50 fillér darabonként.

Budapest, 1897. június hó 26-án.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Mindennemű

műtrágyát

versenyképesen szállítanak

bárhová

Schram A.

kénsav- és műtrágya-gyárai.

Központi iroda:

Prága, Heinrichgasse 27.

4003

A

mesterséges borok

készítésének

forgalomba hozatalá-
nak tilalmáról szóló

Törvény.

Magyarító jegyzetek-
kel ellátta:

Dr. Lónyay Ferencz.

Ára 80 kr.

Elsőrendű manila kévekötőfonalat

43 forintért szállít a

Szegedi kenderfonógyár részv. társaság

SZEGEDEN.

Valódi kender-zsákok

tiszta kenderfonalakkból, házilag szöve utólérhetetlen tartóságban.

VÉD-

JEGY.

A zalathnai kénkovand ipar r. t.

BRASSÓI

kénsav- és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

MŰTRÁGYÁIT

a t. cz. gazdaközönség b. figyelmébe.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a

Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

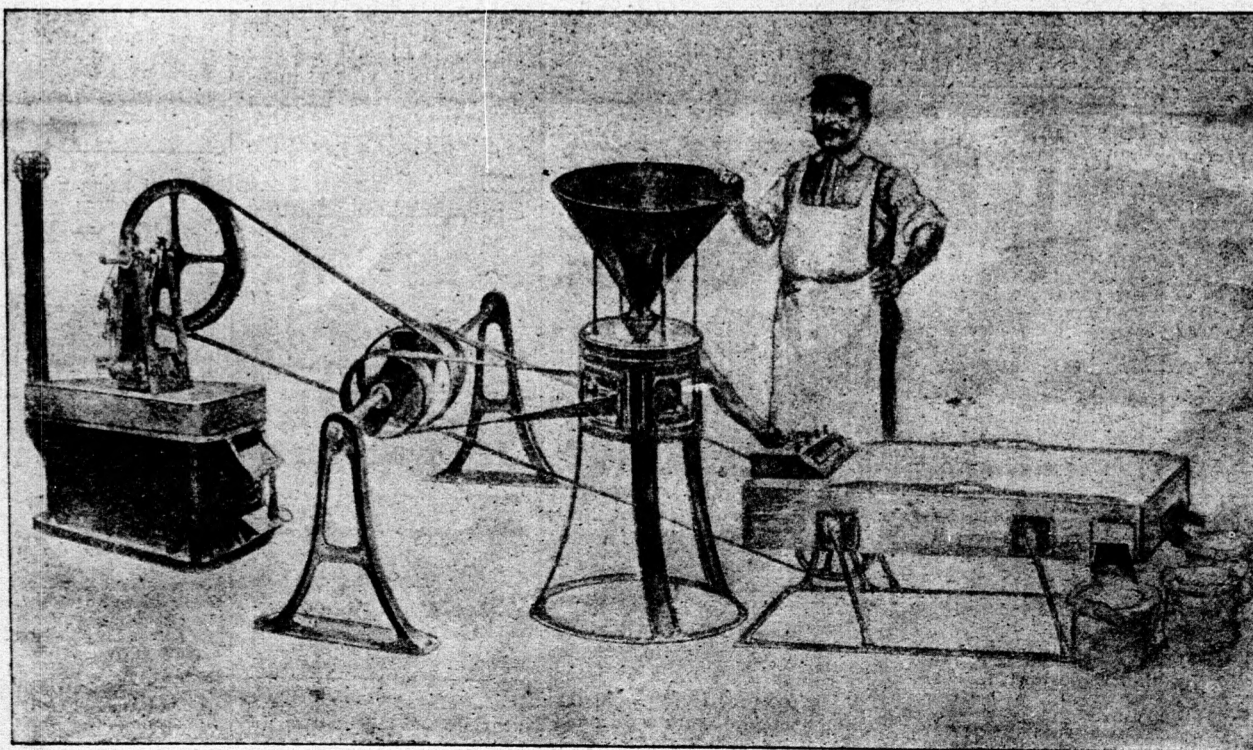
HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-ik szám.

MALOMIPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

(Schweitzer rendszer.)

Budapest. VI. ker., Podmaniczky-utca 14. szám.

Szabadalmazott Schweitzer-féle mal-
maink a mezőgazdaság terén igen fon-
tos újítást képeznek.

Ezen teljesen új szerkezetű, átjavított
malmok egyaránt alkalmasak **darálásra**
és **simaőrésre**: a gazdaságban e mal-
mokkal szükség szerint készíthető igen
jó minőségű liszt és takarmánydara.

Ezen malmok a Ganz-féle és a San-
gerhauseni gépgyárak által gyártatnak,
míg az őrlőtárcsák a világhírű Ganz-féle
kérégtömbökből készíttetnek.

A gazdasági élet követelményeinek
megfelelően ezen malmokat 5 különböző
nagyságban hoztuk forgalomba, **locom-
bil, motor, járgány** vagy **kézi**hajtásra.

A Schweitzer-féle malmok rendkívüli
előnyei a következők:

1. Csekély hajtóerő szükséglet.
2. Rendkívüli nagy munkaké-
pesség.
3. Kétlő minőségű örlemény.
4. Kiválóan tartós, javításra
nem szoruló szerkezet.
5. Igen egyszerű kezelés.

Ezen malmok beszerzését minden gaz-
dának a legmelegebben ajánlhatjuk.

**Részletes leirással, ár-
jegyzékkel és felvilágo-
sításokkal szívesen szol-
gálunk.**